

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal št. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 28. junija 1934

Naročnina za četrto leta 30 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 26.
Leto VI

IZ DNEVA V DAN...

Pred nekaj dnevi me je srečala na cesti neka znanka in me ustavila.

»Prečitla sem vaš članek o današnjih dekletih, ki si služijo kruh v trgovinah in pisarnah. Na žalost je slučaj, ki ste ga popisali, precej redek; mislim, da bi morali nekaj napisati tudi o nas, ki mnogo težje in z večjo tragiko prenašamo svoje življenje. O nas, materah, ki tako malo živimo s svojimi otroki, in ženah, ki moramo same služiti in prenašati toliko težav v svojih mladih letih.«

Odzvala se je mojemu vabilu in prišla drugi dan v ljubljanski nebotičnik. Bila je skromna, a okusno oblečena in na obrazu ji je igral običajni nasmešek. Sedla sva na mehke naslanjače v separeju in čakala, kdo bo začel. Ona je čakala mojih vprašanj, jaz pa njene povesti. Izenada se je zresnila, in medtem ko so se na barskem klavirju izgubljali zvoki modernega šlagerja

Kleine, entzückende Frau,
bitte, schau in den Spiegel genau,
denn im Spiegel, da steht es
geschrieben,
man muss dich lieben,
du kleine Frau,

je začela pripovedovati svojo žalostno povest.

»Zdaj mi je pet in dvajset let, to so tista leta, ko bi človek moral biti srečen. Pred šestimi leti sem se poročila z možem, ki mi je bil simpatičen, toda ljubila ga nisem. Hotela sem iti z doma, prepričana, da me čaka srečnejše in mirnejše življenje od onega, ki sem ga imela doma. Misliha sem in nadejala sem se, da bom lahko pustila pisarno, hotela sem biti dobra žena in dobra mati, pa čeprav v majhnih in skromnih razmerah.

Ko sem se poročila, sva oba služila, a le malo časa. In med tem ko sem sanjala, da bi pustila službo in živela od moževega zaslužka, so možu odpovedali, in tako sem morala dalje služiti in skrbeti zanj in zase. To je bilo šest mesecev po najini poroki, ko sem se že čutila mater. Lahko si mislite, da od tistih dob ni bilo več v hiši prejšnjega zadovoljstva in prejšnje slege. Razen tega je moj mož rad zahajal v družbo, se pozno vračal domov in bil zelo ljubosumen. Časih me je zbudil opolnoči ali pa celo ob dveh jutraj. Bil je slabe volje, vselej mi je imel kaj očiti in vino je udarjalo iz njega.

Ko je prišel otrok na svet, se je mož nekoliko popravil, a le za malo časa. Potem se je spet začela stara pesem. In tako mi gre življenje iz dneva v dan že več kot pet let. On se ne briga dosti zame, jaz ne dosti zanj, in tako živiva in se mučiva skozi življenje. Posrečilo se mu je sicer dobiti skromno službo, toda z zaslužkom razpolaga, kakor da ne bi bil oženjen. Iz dneva v dan živi, brez volje do življenja, brez hrepenenja po domu, brez ljubezni do žene. Le otroka ima še malo rad. Mene dostikrat tudi udari, nato pa gre in ga ni do noči.

Tako sem začela iskati zabave zunaj doma. Našla sem jo. Srečala sem človeka, ki mi je bil zelo simpatičen in mi je odprl pogled v življenje in njegove lepe strani. Ta človek je imel lepo dušo in pri njem sem našla ono, česar sem pri svojem možu zmanj iskala. Bil je z menoj ljubezniv, pozoren in nežen...

»Morali bi vplivati na svojega moža, da se popravi in da postane iz njega drugačen človek.« sem jo prekinil. »Od žene je največ odvisno, da vladajo v hiši mir, sloga in ljubezen.«

»Poskušala sem na vse načine, pa ni šlo. Danes živim samo še za svojega otroka in čakam, kakšne nove nevspečnosti mi prinese jutrišnji dan. Kaj bo šlo na starost? Kaj bomo tedaj?«

Molčal sem. Tudi ona je molčala. Resna in zamišljena v usodne probleme, ki jih mora reševati s svojimi pet in dvajsetimi leti...

Strahovit zločin v Bukarešti

Elegantni odvetnik, bogata teta in njena nečakinja. - Judežev poljub pri zaroki. - Metva žena na oknu. - Šofer spregovori

Bukarešta, v juniju.

Znani bukareški odvetnik dr. Nicolascu, ki je s svojo prepričevalno zgovornostjo rešil že toliko morilcev pred vrvo in je užival velik ugled ne samo med bukareškimi finančniki in v kulturnih krogih, temveč tudi v najelegantnejših salonih, se mora te dni zagovarjati pred sodiščem zaradi dvojnega umora. Njegova afera spada med najsenzacionalnejše sodne razprave, kar jih pomni romunska prestolnica. Sodišče je povabilo k zaslišanju manj kot 130 prič. Toda to pot dr. Nicolascu ne nastopa kot advokat, temveč kot obtoženeц, ki ga bremeni strahoten in gnusen zločin — ne morda zločin iz ljubosumnosti ali sovraštva, nego iz najgršrega koristoljublja: ubil je svojo ženo in njeno bogato teto, da si prilasti njuno velikansko premoženje.

Dr. Nicolascu je sin univerzitetnega profesorja in brat uglednega bukareškega zdravnika. Kot človek bistrega duha in elegantne zunanosti je nastopal z velikim uspehom v najodličnejših krogih romunske prestolnice. Ker je bil še sramec, je marsikatero lepo žensko oko hrepenče obviselo na njegovi vitki postavi in nekatero deviško srce si je goreče zaželelo, da bi ga moglo imenovati svojega drugega moža. Toda prišlo je drugače.

Dr. Nicolascu je spretno in plodonosno vodil svojo odvetniško pisarno, ki mu je prav lepo cvetela. Nesla mu je toliko, da si je lahko privoščil neskrbno, uprav razkošno življenje; toda njemu vse to še zmeraj ni zadoščalo, premalo je bilo in preskromno, da bi bilo ustrezno njegovemu slavoohlepiju in pohlepu po denarju. Njegov polet je šel vse više — kako bo to dosegel, mu je bilo pa postranska stvar.

Kot sloveč odvetnik se je seznanil z neko že starejšo damo, Katarino Boteanu, silno bogato žensko, ki je imela več hiš v Bukarešti in lepe denarje tudi v gotovini. Dr. Nicolascu je bil stari gospe všeč, ne samo kot pravnik, ki je imela z njim opravka, temveč tudi kot človek. Ona je pa bila njemu všeč — a ne toliko kot človek, to mu je bilo postranska stvar, temveč kot bogatinka in klientka, ki mu je dala zaslužiti mastne denarje. Gospa Boteanu mu je namreč prepustila vse svoje pravde, zraven pa še upravo nad svojimi hišami, tako da je bil dr. Nicolascu dejanski upravitelj vsega njenega imetja.

Gospa Boteanu je imela nečakinjo, lepo vdovo Badalescu. Z njo je stara gospa seznanila svojega prijatelja dr. Nicolascu. Toda nesrečnica pač ni slutila, kaj je s tem storila — ni slutila, da bo to svoje dejanje že čez nekaj tednov plačala z življenjem.

Seznanila je z njim svojo nečakinjo, ne vedoča, da se bo le-ta smrtno zaljubila v elegantnega odvetnika.

Življenje gospe Badalescu je bilo zelo burno; uživala ga je z veliko žlico in ni zamudila nobene prilike, ki se ji je ponudila. Njena stara teta je to vedela; vse kaže, da je svoji nečakinji pri tem veseljem in lahkomišelnem, da, uprav nemoralnem in razvratnem uživanju celo šla na roko.

Najini črni kavi sta se ohladili. Kadila sva Bog ve katero cigareto že. Toda nobeden od naju ni mogel začeti novega razgovora. Na klavirju so odzvanjali zvoki sentimentalnega šlagerja. Vstal sem: »Tango, gospa? ...«
Haka

Svojo nečakinjo je imela silno rada, ustrezala ji je, kjer je le mogla, in ji dala večkrat razumeti, da jo bo postavila za svojo edino dedično.

Dr. Nicolascu se ni otepal tega znanstva z gospo Badalescu, čeprav je bila celih dvanajst let starejša od njega. Tudi morebitne ženitbe z njo se ni branil, saj je vedel, da bo po vsej priliki gospa Badalescu podedovala po svoji teti vse njeno imetje, in tega ni bilo zametavati. Narobe; to je bila poglavitna odvetnikova želja. Zakaj potreboval je mnogo, mnogo denarja, dosti več, kakor mu je nosila pisarna. Hotelo se mu je razkošnega, neobzdanega, »stanu primerne« življenja.

Dr. Nicolascu in gospa Badalescu sta se po sklenjenem poznanstvu pogosto sestajala. Pri tem jima je šla njena teta sama na roko, ker ju je pogosto pustila sama in jima dala priložnost, da se zabavata po mili volji.

Dr. Nicolascu je jel kmalu na diskreten način dvoriti svoji »simpatiji«, delaje se pri tem zaljubljenega mladeniča, ki ni še ničesar izkusil v življenju. Zenske, ki so mnogo živele in se predajale ljubezenskim strastem, imajo takšne neizkušene mlade ljudi posebno rade. Zato je šel odvetnikov načrt hitro v klase. Ko je nekega dne prosil gospo Badalescu za roko, je vsa srečna dehnila: »Da!« Objela sta se in dr. Nicolascu je svojo bodočo ženo poljubil. Toda to ni bil poljub ljubečega moža; bil je Judežev poljub. Zakaj strašni so bili naklepi, ki so se tisti trenutek podili v glavi tega na videz velespodobnega bukareškega odvetnika.

Takoj po razglasitvi zaroke je dobil dr. Nicolascu v dar elegantno in dragoceno limuzino. Veljal je zdaj za člena rodbine; na račun poročnega daru mu je zaročenkina teta podarila velik znesek v gotovini. Razume se, da je imel poslednji pri sklepanju trgovskih kupčij gospe Boteanu dosti prostesje roke. Stara gospa sploh ni več brala aktov, ki jih ji je nosil v podpis; predolgočasni so ji bili.

Dr. Nicolascu je pospešil poroko. Mudilo se mu je, da izvrši svoj že zdavnaj gotovi načrt. Ni mu bilo do žene ne do luksuznega avtomobila ne do razkošnega stanovanja, ki ga je mladima uredila stara gospa.

Hotel je postati lastnik vsega onega, kar je imela njegova bodoča žena dobiti šele po smrti svoje tete. Zato ni čudo, da po poroki novi dom ni bil raj, temveč pekel. Pri vsaki priložnosti je odvetnik očital svoji ženi, da je 12 let starejša od njega, kakor da tega ne bi bil že prej vedel; razen tega jo je obdolžil, da ga je že v prvi poročni noči prevarala z novim šoferjem.

Prepiri so postajali od dne do dne hujši in neznosnejši in nekdanja gospa Badalescu se je kmalu začela bridko kesati, da se je poročila s takšnim človekom.

Med tem se je dr. Nicolascu vročično pripravil na izvedbo svojega peklenškega načrta.

Nekega dne je med drugimi akti, ki jih je predložil stari gospe Boteanu v podpis, vtihotapil tudi njeno oporoko, v kateri je zapisala vse svoje imetje gospe Nicolascovi. In kakor gospa Boteanu tudi drugih odvetnikovih aktov ni nikoli prebrala, preden jih je podpisala, tako je slepo podpisala tudi »svoje oporoko«.

Zdaj ko je imel oporoko, po kateri bi njegova žena podedovala vse tetino premoženje po njeni smrti, za ženo pa on sam, je začel razmišljati, kako bi se ju na najlepši način za zmeraj odkrižal.

Poiskal je nekega šoferja, ki je bil pripravljen za denar vse storiti in se ne bi niti umora straši. Temu človeku, ki je že nešteto krat imel opravka z bukareško policijo, je izdal svoj strašni načrt.

Šofer naj bi odpeljal teto in njeno nečakinjo na izprehod zunaj mesta, potem bi pa v ugodnem trenutku fingiral pokvaro motorja in vrgel obe ženski v vodo; ker nista znali plavati, bi utonili, zakaj šofer bi že poskrbel, da ne bi bilo nikogar v bližini, ki bi ju mogel rešiti.

Kdo bi po takšnem nesrečnem slučaju mogel le v sanjah zasumiti, da ju je dr. Nicolascu spraval s sveta? Nihče!

Vse je bilo že pripravljeno, avtomobil je že čakal, tedaj se je pa teta izgovorila, da ne more zdoma, ker mora urediti več nučnih opravkov. Toda čeprav se je načrt izjalovil, Nicolascu ni odnehal.

Ze nekaj dni nato se mu je ponudila priložnost, ko je bil sam s svojo ženo v stanovanju. V trenutku ko mu je žena za hip obrnila hrbet, ji je vrgel vrv okoli vratu in jo zadržal, dokler se ni zadušila. Svojo mrtvo ženo je nato zanesel v spalnico in jo obesil na okno, da bi ljudje mislili, da si je sama vzela življenje. Ko je opravil to strahotno dejanje, je odhitel v drugo nadstropje in gospe Boteanu. Stara gospa je spala; nesrečnica pač ni sanjala, na kako strašen način je pred nekaj minutami končala njena nečakinja, in kako grozna usoda čaka tudi njo. Dr. Nicolascu je stopil k njeni postelji in videč, da stara gospa spi, pograbil je pripravljeno sekuro in jo z nekaj udarci ubil.

Po tem strahotnem dvojnem umoru je morilec hladnokrvno odšel iz sobe in se odpravil k svojemu bratu. Tam se je umil in preoblekel.

nato je pa šel na sodišče, kjer je imel zagovarjati nekega zločinca. Njegov zagovor je bil tisti dan posebno blesteč: nobena kretnja rok, noben trzaj obraza, noben trepet glasu ni izdal sodišču ne občinstvu, da stoji pred njimi morilec. Tako imenitno se je znal obvladati, da se je, ko so prinesli v sodno dvorano novico o strašnem umoru njegove žene in njene tete, malone onesvestil od hlinjenega obupa in groze.

Ko so obducirali truplo njegove žene, so ugotovili, da se ni obesila, temveč da jo je nekdo zadavil. Policija je iskala na vse strani sledov. Le na dr. Nicolascu ni izprva nihče pomislil. Toda počasi se je jelo grmaditi obtežljivo gradivo proti njemu. Najprej so aretirali šoferja. Takrat se je začela sliskati zanka okoli morilskega advokata; šofer je namreč brez dolgega obotavljanja priznal, da ga je dr. Nicolascu nagovoril, naj ubije njegovo ženo in njeno teto.

Te dni se je začela razprava. Zločinski odvetnik se sicer izvija, taji in se izgovarja. Toda pomagalo mu ne bo. Sodišče ima v rokah toliko dokazov, da mu ni rešitve. Obsodilo ga bo kakor vsakega drugega morilca, ne glede na njegov doktorski naslov, ne glede na njegovo huzine, milijone in dobre zveze.

„Večna vžigalica“ pred vrati

Že pred leti je iznašel avstrijski kemik dr. Ferdinand Ringer neko posebno vnetljivo snov. Njegova iznajdba bi bila takrat skoraj porušila veliko mednarodno silo, ogromni ves svet obsegajoči švedski vžigalični trust. Šlo je za malenkostno stvarco, za »večno vžigalico«, majceno paličico iz neke nove tajnstvene gmote, ki bi se dala s trenjem neštetokrat vneti na preprost način. — Ko se je ta senzacionalna iznajdba razvedela, se je vnel med vladarjem švedskega vžigaličnega trusta in izumiteljem nedolžne vžigalice boj na življenje in smrt.

Na Dunaju, 23. junija.

Vsi se še menda spominjate, da je bil Ivar Kreuger, preden se je prelevil v največjega sleparja sveta, najmočnejši mož vseh petih celin. Vlade je odstavljali in sestavljal nove, v različnih državah je zavljal vrst nevspešnim političnim strankam in ustanovljal nove, podpiral je finance šibkih držav in mogočne podkopaval, posojal ogromne zneske državnim blagajnam in si zagotovil za to neomejene pravice. Osnova tej njegovi neizmerni moči je bila malenkostna malenkost, preprosta švedska vžigalica. Ivar Kreuger je bil poglavar švedskega vžigaličnega trusta, in je neomejeno vladal v državah, ki so mu dovolile monopolno izdelovanje vžigalic v zameno za denarne usluge, ki jim jih je ta mogočnejši naklonil.

Zdelo se je, da ni sile, ki bi utegnila omajati to ogromno kapitalistično podjetje. In vendar je postal v vsej skromnosti dunajski kemik, ki je delal poskuse z vnetljivimi snovmi, najnevarnejši nasprotnik Ivarja Kreugerja, ne da bi le kolikaj mislil na boj proti švedskemu trustu.

Človek bi mislil, da se je mož, ki se je bil prisiljen boriti na nož z najmočnejšim mednarodnim finančnim mogotcem, zaklepal za tremi vrati s tremi ključavnicami in da ga je na vsakem koraku spremljala oborožena četa. Toda dr. Ringer se ni bal. Kar telefonično se je utegnil zmeniti za sestanek.

»Lahko me boste našli,« je dejal, »kar natakarka vprašajte; vsak me pozna.«

Kreugerjev »najnevarnejši nasprotnik«, junak doslej še nikjer objavljenega pustolovskega romana, je posedal kakor navaden smrtnik v kavarni. Kdo drugi na njegovem mestu bi se obdajal z romantično in namišljenim junaštvom. Kemik dr. Ringer je pa prepošten za take stvari. Izumitelj je, znanstvenik; ni romantičnik ne strahopeten fantazist, čeprav mu je šlo več let za kožo, dokler so ga obkrožali nevidni in vidni oprode vsemogočnega Kreugerja.

Ringerjeve roke so čudne, tajnstvene in zgovorne. Vse očigledno; brazgotina je pri brazgotini, globoke opekline na njih so dokaz neumornega dolgoletnega dela z vnetljivimi in eksplozivnimi snovmi.

»Da, štiri dolga leta,« je odgovoril dr. Ringer, »sem delal svoj izum, preden sem dosegel take uspehe, ki so mi bili dokaz, da je problem praktično izvedljiv. Tem letom so sledila leta izboljšanja in izpopolnjevanja, bojov, pogajanj. Da, tudi leta intrig... Kreuger, seveda... Toda pustiva to. Hvala Bogu je šlo že mimo mene. Važnejše je, da je »večna vžigalica« končno vendarle živo, neovrgljivo dejstvo. Drugo prepustiva industriji in ljudem.«

Zanj je važnejše, da je veliki odstotek vseh požarov posledica neprevidnosti in brezbrizno odvrgenih gorečih vžigalic, kakor pa romantika dolgoletnih trdovratnih in nevarnih bojov z mogočniki vžigaličnega trusta, z vsemi »vitezi fosforja« in kralji ognja na čelu. Pred vsem je pa zanj važno, da so troški za izdelovanje »večne vžigalice« tako malenkostni, da mi jih ni hotel niti omeniti. Samo tako mimogrede je namignil, da bo trščica, v kateri bo spravljenih sto in sto prižigov, stala manj od navadne vžigalice, ki jo vržemo proč.

Mali aparat, ki mi ga je izumitelj pokazal, in ki se dandanašnji dobi na Holandskem že povsod za dinar, je videti kakor svezjenček cigaretnega papirja kovinasto svetle barve. Če svezjenček odpremo, najdemo v njem belo paličico, ki ima na vseh straneh na posebni način preparirane ploskve za trenje. »To je šele prvi izdelek, končana oblika,« mi je pojasnil dr. Ringer. »Stane komaj toliko ko škafli navadnih šibic, traja pa najmanj štirikrat tako dolgo.«

Na Holandskem že zdavnaj poznajo te prebrno bleščeče svezjenčke, toda ne morete si misliti, koliko premišljevanja je bilo treba, preden smo našli to obliko in

način, ki je vsaj kolikor toliko pripraven. Treba je bilo izdelati majhno stvar, ki jo nosi človek v najmanjšem žepu. Prižgal bi jo naj...? kar tu pred ljudmi...? Ne, za božjo voljo, ne tu...! kesneje..., ko bova sama!«

Skromni mož se noče bahati. Zdi se, da je v njem še zmerom odtisek tiste previdnosti, ki se ji je moral privaditi za časa zasledovanja, opreznost moža, ki je čutil leta in leta uprte vase lističe oči Ivarja Kreugerja...

Bilo je mnogo prav romantičnih dogodkov v zgodovini te iznajdbe. Neštetokrat so dunajskega kemika obiskali neznanci, predstavili so se mu in se zanimali za vse mogoče malenkosti, ki so bile v zvezi z izumom. Kesneje je Ringer ugotovil, da so bila imena vsevprek izmišljena, da so se za laži-znanstveniki skrivali odposlanci in vohuni švedskega vžigaličnega trusta, ki so si ogledovali bojišče in sovražnika.

Drugi so se mu kar na lepem pridružili in mu kar tako med po-

„Sladko sadje, gospod...“

Peter Podkrajšek in Cvijeta sta živela nekaj časa tudi v Ljubljani. — Kaj pripoveduje o njima prijatelj »Družinskega tednika«. — Cvijeta je bila »luščna« ženska

Ljubljana, konec junija.

Tragična usoda Petra Podkrajška in njegove žene Cvijete je zbudila v Ljubljani veliko pozornost, tem bolj, ker je bil Podkrajšek po rodu Ljubljančan in je nekaj časa, čeprav samo par dni, živel tudi v Ljubljani.

Več ljudi se ga še spominja. Tako je prišel v naše uredništvo neki naš naročnik in prijatelj »Družinskega tednika« in nam povedal par besed o njem.

Najbrže ne veste, je rekel, da je bil pokojni Podkrajšek nekaj časa tudi v Ljubljani. Stanoval je na Krakovskem nasipu št. 10 in se preživljal s prodajo oslajenega sadja. Saj poznate takšno sadje: na drobnih klinčkih je nabodeno in namočeno v raztopljenem vročem sladkorju. Sladki orehi, smokve, datlji, pomarančne lupine, ki jih otroci tako radi jedo, pa tudi odrasli jih v poznih nočnih urah časih kupijo iz dolgega časa v gostilnah in kavarnah. S prodajo takšnega sadja se je torej preživljal v Ljubljani, a le malo časa. Zakaj kakor je iznenada prišel, tako ga je tudi zmanjkalo.

Bilo je proti koncu lanskega avgusta, 28. ali 29., ko se je trojica naselila na Krakovskem nasipu. S Petrom Podkrajškom in Cvijeto je bil še neki nezaposlen natakarkar. Najeli so si sobo, ki jim je služila za stanovanje in za delavnico za sladko sadje. Zvečer so vzeli vsak svojo košaro in odšli v svoje »rajone« poskušat srečo. Hodili so od kavarne do kavarne, od gostilne do gostilne in se ustavili pri vsaki mizi:

»Sladko sadje, gospod...«

V začetku jim kupčija še ni šla preveč slabo; neko noč so zaslužili okoli

govorom zastavili vprašanje, ali ne bi prodal svojega izuma za fantastične denarje. Temne osebe, ki jih živ krst ni poznal. Toda natančna povpraševanja so zmerom pokazala pot k vsemogočnemu vžigaličnemu kralju, ki je s čedalje večjo napestjo in nestrpnostjo zasledoval napredke izuma.

Toda to še ni bilo vse. »Nenadoma so se pokazali s pravim licem; zahtevali so, naj jim svoj izum praktično utemeljim. In kmalu na to so se raznesle vesti, da je švedski vžigalični trust po natančni preskušnji ugotovil, da »večna vžigalica« ne more niti zdaleč škoditi interesom trusta. Kesneje so se pa le morali sprijazniti z nasprotnim,« je menil dr. Ringer in smehljaje se opazoval svojo čarovniško vžigalico pod mizo.

Nezaučljivo se je ozrl okoli sebe, menda že iz navade. »Pojdiva!« je dejal nato. In šla sva na skrit prostor in tam mi je pokazal, kako lahko in enostavno se prižiga njegova »večna vžigalica«. Z.

300 dinarjev. Toda to je bilo samo prve dva, tri dni. Potem jim je pa policija prepovedala prodajo, ker niso imeli dovoljenja. Razen tega je Podkrajšek začel po svoji stari navadi kvartati. Seveda je izgubljal. Cvijeta je tožila in jokala, toda možu se ni upala ničesar očitati, ker se ga je bala. Razen tega je tudi sama sodelovala pri moževem razmetavanju denarja.

Ker ni smel več prodajati po gostilnah in kavarnah, je Podkrajšek nekega dne na lepem izginil iz Ljubljane. Sedel je na vlak in se odpeljal v Zagreb, ne da bi bil o svoji nameri znil le besedico Cvijeti ne tretjemu družabniku. Cvijeta je obupavala in jokala. Čez kakšna dva dni je pa pobrala svoje reči in jih nesla na starino, za denar, ki ga je dobila, si je pa tudi ona kupila vozni listek za Zagreb. To je utegnulo biti okoli 6. septembra.

Šele po njenem odhodu sem slišal pripovedovati, da je živela pred poroko v Zagrebu in da je imela »knjižico«. Bila je precej dobro oblečena, bolj suhe in vitke postave, tudi šminkala se ni — skratka, luščna ženska je bila. Kdo bi si bil mislil, da je prej tako živela in da bo tako tragično končala!

Ravno tako sem šele po njenem odhodu slišal, da jo je Podkrajšek vzel le zato, ker je imela baje prihranjenih 30.000 Din. Vse to sta v kompaniji pogonala v pičlih 6 mesecih. Največ ga je on zakvarjal. Ni bilo blagoslova pri tem denarju in tako ni imel obstanka. »Kakor dobljeno, tako izgubljeno,« je končal naš naročnik svoje pripovedovanje o Petru Podkrajšku in njegovi ženi Cvijeti.

Delniško družbo je zakvarjal

Ves Dunaj govori o senzacionalni aferi industrijca, ki je s svojo lahko-miselno strastjo oškodoval veliko industrijsko podjetje. Gre za veliko-potezno kvartaško afero družabnika neke delniške družbe, ki je zakvarjal milijone in spravil družbo v zelo neugoden finančni položaj.

Na Dunaju, 25. junija.

Afera, ki živo zanima zlasti dunajske bančne zavode, ker so dolžni kot upniki sanirati podjetje, sega že nekaj let nazaj, kajti velikanske izgube nepremišljene industrijca pri kvartanju se ne tičejo njegovega zasebnega premoženja, temveč denarja, ki so ga družbi kreditirala tuja bančna podjetja.

Industrija stekla, ki jo je že tako hudo zadela splošna gospodarska kriza, je morala zaradi zmanjšanega konzuma skrbeti za obratovanje. Toda niti to neugodno dejstvo ni šlo industrijcu do živega. Igral

je po svoji stari navadi in izgubljal ogromne zneske.

Seveda mu za kritje izgub ni zadoščalo njegovo zasebno premoženje, zato je bil prisiljen najeti velikansko posojilo. Neki dober prijatelj je zanj posreboval na Češkem in dobil 60 milijonov, za kar je moral poleg svojega osebnega poročstva zastaviti še jamstvo delniške družbe, ki je tako prevzela obvezo, da bo denar vrnila.

Industrijec je bil stalen gost vseh dunajskih elitnih klubov in so ga poznali v vseh odličnih igralnicah v tujini; tako

je sčasoma zaigral od izposojenega denarja milijonske vsote.

Z naraščajočo gospodarsko krizo je postalo najeto posojilo za delniško družbo veliko breme. H koncu je postalo stanje družbe tako obupno, da je bilo treba temeljite preureditve. Pregledi knjig so šele pokazali nedovoljeno porabo kredita za kvartaške dolge.

Finančni zavodi skušajo zdaj zavoženo podjetje gmotno podpreti. Obrnili so se na češkoslovaško vlado s prošnjo, da bi likvidirala s podporo industriji, ki ima svoje obrate na Češkem, 10 do 15 milijonov predjema. Banke, ki se jih zadeva tiče, silijo, da se do dna razčisti kvartaška afera in da jih razbremene poročstva. Industrijec je podal ostavko na svoje mesto in se odpeljal na »dopust«, vendar s tem najbrže stvar še ne bo urejena.

Ribe so ga napadle

Sydney, v juniju.

Po vsej Avstraliji znani potapljač H. R. Locke iz Sydneya je delal poskuse s potapljaško obleko za velike globine. Obleka je izdelana tako, da omogoča potapljaču doseči globine do 100 metrov, ni pa na njej ščitnikov za roke. Pet milj od obale se je Locke spustil iz zasidrane ladje v globino in dosegel po 80 metrih morsko dno. Toda že čez nekaj minut so opazili mornarji, da daje potapljač znamenje v sili, in so ga z vso naglico potegnili na krov. Locke je močno krvavel iz obeh rok in imel na več prstih globoke vgrize. Ladijski zdravnik mu je moral rane prevezati.

Locke je izjavil, da funkcionira potapljaški aparat imenitno, toda to se vendar ne bo obneslo, da bi potapljač imel nezashitene roke. Ko je dosegel globino, ga je napadlo celo krdelo »usnjark«. So to užitne ribe, ki tehtajo 15 do 20 kilogramov. Ribe so hlastale po njegovih nezavarovanih prstih in ko ga je ena zgrabila in ugriznila do krvi, se jih je zaglavo kar sto na njegove roke. Ko je videl, da se teh krvoločnih morskih prebivalcev ne more ubraniti, je potegnil za vrvo. Rane so dokaj nevarne in bo moral ostati potapljač delj časa v zdravniški oskrbi.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Strah hrabrih mož

Pariz, v juniju.

Veliki in hrabri možje, ki se prav poseben odlikujejo s svojo odločnostjo in neustrašnostjo, se časih boje prav malenkostnih stvari, ki navadnemu zemljanu še mar niso.

General Pershing, poveljnik ameriške vojske med svetovno vojno, se tako boji sleherne električne naprave, da se ji v velikem loku ogne. V njegovem stanovanju ne sme biti niti električnega voda; plin mora greti. Namestu električnega zvonca ima obešen gong, na vežnih vratih je pa staroveški zvonec na potego. Radijskega aparata tudi ne trpi.

Gandhi se boji ropota na cesti; avtomobilske trobe ga tako vznemirjajo, da zboli.

Najbolj čuden strahopetec je bil pa admiral Togo, znameniti japonski zmagovalac v bitki z Rusi. Bal se je vode tako zelo, da se ni niti z njo umival. Morali so mu v ta namen sestavljati drage esence, ki so bile brez vodnih primesi. Vode ni pil nikoli in ves nesrečen je bil, če ga je obriznil še tako nedolžen curek vode. Čudno, kaj ne, in vendar je porazil Ruse — na morju.

Kmetica Javorka in petelinček Mile

Azanja, v juniju.

Nedavno je neka kmetica v mestu Azanji napravila zanimiv, čeprav nenavaden poskus. Vsa okolica se čudi priletni kmetici, da si je to izmislila in da je to zmogla.

Bilo je tako. Javorka, žena Mata Pavlovića iz Azanje, bi bila nad vse rada imela majhne, drobne piščance. Toda kakor nalašč ji nobena hišna kokoš ni hotela kokati. Javorka je prav dobro vedela, da je treba jajcem neprestano toploti, pa se čez tri tedne izležejo majčeni, rumeni piščanci. Malo je premišljevala, potem si je pa rekla: Z lastno telesno toploto bi nemara tudi zmogla to, kar zmore koka v 21 dneh.

Okoli pasu si je privezala volneni pas, vanj je pa previdno vložila dve sveži jajci.

Stvar je bila za Javorko silno težavna. Dočim koka ne dela ničesar, temveč neprestano čepi na podložnih jajcih, je morala Javorka kakor vsaka gospodinja opravljati hišne posle in zmerom paziti, da jaje ne zdrobi. Vseh 21 dni je spala prav slabo, ker se od same skrbi, da bi jaje ne zdrobila, ni upala trdno zadremati, da se ne bi v spanju slučajno obrnila na trebuh.

Toda vzlic vsej pazljivosti se ji je vendar eno jajce zdrobilo. Odsihdob je seveda še z večjo skrbjo pazila na drugo jajce in skrbela za njegov blagor bolj kakor najskrbnejša mati.

In glejte! Čez 21 dni se je iz drobnega jajčeca izleglo lepo, zdravo piščice, ki ga je Javorka iz samega navdušenja in zaljubljenosti krstila za Mileta.

Mile je zdaj že pravi korenjak, lep in velik petelinček je. In čudno: zmerom je Javorki za petami, spremlja jo po polju, hodi iz hiše v kuhinjo za njo, spi na palici poleg Javorkine postelje in jo zjutraj zgođaj zbudi s svojim hreščečim poskusnim kikirikanjem.

Moža ni hotela izdati

Budimpešta, v juniju.

Trošarinski kontrolor Gabor Pakozdi se je hotel na neverjetno zverinski način rešiti svoje žene. Polil jo je s špiritom in jo zažgal.

Pred tednom dni so se v družini pogovarjali, kam bodo šli v nedeljo na izlet. Žena je sili na to, mož na drugo stran. Tako je prišlo do ogorčenega prepira, da je mož v jezi udaril ženo s steklenico po glavi in odšel zdoma. Vrnil se je šele po polnoči primerno okajen. Zbudil je ženo in nadaljeval prepir. Nenadoma je pograbil steklenico s špiritom in polil ženo od nog do glave, čeprav se je na vse pretege branila. Prižgal je žveplenko in jo vrgel v ženo. V trenutku je bila vsa v plamenih. Kakor živa baklja je tekala po sobi in končno zbežala v drugo sobo ter obupno vpila na pomoč. Ti obupni klici so živinskega moža menda vendar streznili. Skočil je k ženi, jo ovil v odejo ter pogasil ogenj.

Kjub temu je žena vsa opečena po telesu. Ko so jo v strašnih ranah nesli v bolnico, je rekla, da se je sama po neprevидnosti polila s špiritom, ko je hotela pripraviti čaj. Velikodušno je hotela prikriti nečloveški zločin svojega moža.

Hčerka Jolanka, sedemnajstletno dekle, se je pa prijavila na policiji in povedala resnico, da je oče polil mater in jo zažgal. Na podlagi hčerkinje izjave je policija izdala ukaz za aretacijo Gaborja. Toda Gabor je pobegnil. Šele čez par dni ga je slučajno spoznal neki stražnik in ga privedel na stražnico.

Nemške gimnazijke kot služkinje

Berlin, v juniju.

Če bo nemška vlada sprejela predlog gospoda Fricke, notranjega ministra, in gospe Hindenburgove, ki je vrhovna predsednica administracije gospodinjstva, bo v Nemčiji na leto 600.000 brezplačnih služkinj. Po tem predlogu bo obvezno uvedeno v učni načrt ženskih srednjih šol gospodinjstvo. Vse gimnazijke bodo morale po končanih študijah iti za leto dni za služkinje, kuharice in gospodinjke pomočnice v »elitne« družine.

Srednjeveške kazni leta 1934

Predsednik kotraške občine in njegove drakonske kazni. Kmet in kmetica sta morala gledati v solnce; kmetica je zaradi te sramote skušala izvršiti samomor. Zakesneli pismonoša privezan k brzojavnemu drogu.

V Beogradu, junija.

Časniki poročajo, da je dobila občina v Kotraži strogega in neusmiljenega predsednika, ki so mu državni zakoni premili ter kaznuje svoje občane kar po svoji glavi. Te kazni so bile tako nečloveško stroge, da so se jim reda in pokorščine vajeni občani uprli.

Prvi, ki je občutil na lastni koži njegovo neusmiljenost, je bil seljak Bogdan Čakarević, a za družico mu je izbral župan vdovo Desanko Čakarevićovo. Njune krave so hodile v kvar na županov travnik. Kaznoval ju je na kratko: »Tri sata, kočica!«. Na dvorišču občinskega urada so postavljeni v dveh venecih kolji; v to ogrado sta morala kaznjena vstopiti in gledati neprestano tri ure v solnce, ne da bi se premaknila ali zanižala. Kazen je bila javna in vsi občani so ju lahko gledali kako trpita peklenske muke. V njih se je budil odpor, vendar si niso upali na glas izreči svojega protesta.

Desanka Čakarević, pošena žena in vzorna mati, ni mogla prebiti te sramote. Ko se je po pretrpljeni kazni vrnila domov, se je obesila. Na srečo so

otroci opazili materino početje in priklicali sosede, ki so v poslednjem hipu prežali morilno vrv. Vaški zdravnik, ki so ga poklicali, jo je z umetnim dihanjem in masažo na srečo še obudil v življenje.

Toda trdosrčnega župana niti to ni genilo. Bil je odslej še surovejši in kaznoval malenkostne pregreške po drakonskem vzoru.

Nekaj dni nato je kaznoval pismonošo Milosava Jankovića. Mož se je zakasnili z dostavo pošte in župan je odredil, da ga je treba za kazen in opomin privezati k brzojavnemu drogu. Cele štiri ure je bil siromak med svojo službo privezan ob drogu in ostal bi bil tam še dalj, da ni slučajno zanesla pot tam mimo nekega geometra, ki ga je velel takoj odvezati.

Po nedolžnem kaznovani pismonoša je vložil proti zverinskemu občinskemu predsedniku tožbo, ker ga je oviral v izvrševanju njegove službe in ga na nepošten in nedovoljen način kaznoval.

Cela vas in vsa okolica pa tudi druga javnost pričakuje z nestrpnostjo razsodbe in komaj čaka, da prilepijo dičnemu predsedniku tako kazen, da ga bo za zmerom spametovala.

V zvezdah je zapisano

Na Dunaju, junija.

Mnogo je ljudi na svetu, ki bi radi vedeli, kaj jim je usoda zapisala v zvezde. Grede torej k astrologu, da jim pove kako in kaj. Današnji dan je pa že tako, da je astrologov toliko kakor gob po dežju. Vsak se boji za svoj zaslužek in zavida svojim konkurentom sleherni dohodek. In prav zaradi te ogromne konkurence mora listi, ki hoče kaj veljati, delati vsepovsod reklamo zase. To je važno za one, ki hočejo imeti točen horoskop, toda gospodična Francka tega ni vedela na svojo škodo in sramoto.

Astrolog, ki ga je obiskala, ji je iz zvezd prerokoval nekaj o zakonolomu. In glejte, gospodična Francka je bila takoj prepričana, da mož res zna brati iz zvezd. Kajti zakonolom je bil zapisan tudi v njenem sreću, ne samo v zvezdah. Imela je razmerje s svojim gospodarjem.

Ker pa uganjajo astrologi, kakor smo že rekli, prav umazano reklamo zaradi nevske konkurence, se je ta Franckin astrolog brž pohvalil v svojem okolišu, kako točni so njegovi horoskopi, in ponujal vsakomur v dokaz Franckin slučaj.

Pokvarjeno stranišče, užaljena čast...

Barcelona, v juniju.

Zadeva med sosedoma, Umberto M. in Filipom M. je neokusna stvar. Glavi sta se jima razbelili zaradi stranišča. Gre namreč za stranišče, ki ga morata zaradi pomanjkljivosti hišne zadave skupno uporabljati.

Nekega dne je družina gospoda T. ugotovila, da družinski člani gospoda U. ne posvečajo dovolj paznje temu važnemu prostoru. Na hodniku sta si obe družini skočili v lase in žaljiv je kar deževalo na obe strani.

Na sodišču je sodnik uredil to kočljivo zadevo. Za tak važen prostor v stanovanju je pač treba vse pazljivosti, to je prišlo. Ugotovil je, da je družina T. pozimi — sam bog nas varuj takega prestopka — vlivala ledeno mrzlo vodo v stranišče, ko vendar sleherni stvarca trepeče po toploti. Torej, če je stranišče od takrat pokvarjeno, ga je treba popraviti. Izvedenec je izjavil, da bi popravilo stalo

okoli 350 dinarjev. Če se stranki tožarita, ne bo popravilo nič cenejše, pač pa bodo narasli troški za dve razpravi, odvetniški troški, troški za prizive in denarne globe kar na 2.500 dinarjev.

Gospoda užaljenih časti sta kar okamenela. Pokimala sta pomirjevalno drug drugemu, si segla v roke in se zmenila, da bosta rajši na polovico delila stroške za popravilo stranišča.

42.000 kitov so ubili v enem letu

Oslo, v juniju.

V antarktičnih morjih so v poslednjih letih prav neusmiljeno lovili kite, tako da se zdi, da jih hočejo po načrtu iztrebiti. Norveški lovci na kite so po zanesljivih cenitvah ubili v enem samem polletju 42.000 kitov. Če ne bodo lova na kite z zakoni omejili, ne bo trajalo dolgo, pa kitov v polarnih vodah ni več ne bo. Poklicane oblasti naj bi se torej resno pobrigale, da se tako sistematsko uničevanje kitov prepreči.

»Zgodovina v dokumentih« je naslov razstave, ki so jo te dni priredili na Dunaju. Razstavljenih je več kot 17.000 listin, proglašov, pozivov itd.: med njimi par sto zanimivih spominov iz svetovne vojne. Tako visi na steni prvi avstrijski seznam izgub: »18. pešpolk; prostak Grabovski — mrtev« se tam bere; najbrže sicer ni bil prva žrtev v svetovni vojni, zato pa prvi v uradnem seznamu. In potem vojne napovedi v vseh mogočih jezikih. »Nič strahu pred moratorijem!« se bere na nekem lepaku dunajskega župana, datiranem 1. avgusta 1914. In na drugem lepaku: »Bankovci ne bodo izgubili vrednosti! Ne spravljajte zlata ne srebra!« Dalje se vidijo vojni bankovci, med njimi tudi rdeči dvokronski, ki so jih ljudje krstili za »banke-rot«. Nešteto zemljevidov visi na stenah, v jezikih vseh bojujočih se držav, z zarisanimi frontami pa novimi mejami, kakor so jih razne države prerokovale v letih groze. In kopica danes nam skoraj smešnih pozivov: »Zbirajte češnjeve pečke!« »Varčujte z milom!« »Trgajte koprive!« In zraven mršavi jedilni listi restoranolov vsih dežel proti koncu 1918. Sami nazorni dokazi, da ni vojna nobeni državi prizanesla.

Drago kurje oko. Znan budimpeštanski industrijec si je dal v nekem kopališču odpraviti kurje oko. Pri tem ga je operater vrezal, nastopilo je zastrupljenje krvi in so mu morali odrezati nogo. Industrijec je tožil kopališko upravo za 400.000 Din odškodnine in je tožbo dobil.

Včeraj in danes. V časnikih beremo, da je bivši general carjeve garde grof Vladimir Sulgin postal izprevodnik nočnega brzega vlaka na progi Budimpešta — Debreczin.

Starost ne varuje pred... razporoko. V Detroitu (USA) se je ločil 83letni John Morrow od svoje 75letne žene Kate. Poročena sta bila 54 let. Sodnik je razsodbo takole utemeljil: Gospa Kata Morrow je vso noč izostala od doma in ni hotela možu povedati, kje je bila.

Zapleteno sorodstvo. V Pragi so se poročili trije bratje knjigovezi. Dva sta vzela dve sestri, hčerki takisto knjigoveza, tretja pa hčer nekega restavralerja. Zaradi teh treh porok sta dve sestri postale samima sebi svakinji, brata pa lastna svaka.

Brki pogoj. Budimpeštanski župan je izdal naredbo, da morajo poslej člani budimpeštanske policije na konjih nositi brke. Naredba velja tudi za častnike.

V Budimpešti je skočil iz šestega nadstropja na cesto ravnatelj nekega budimpeštanskega gledališča in se ubil. V smrt je šel, ker je gledališče propadlo in je vodstvo odpovedalo vsemu osebju. Njegov samomor je tem tragičnejši, ker je njegova žena komaj par ur nato dobila obvestilo, da je podedovala 10.000 dolarjev.

Smrt najboljšega slovenskega pilota. V nedeljo se je na zagrebškem letalskem mitingu smrtno ponesrečil naš najboljši civilni pilot Janko Colnar, doma iz Radovljice. Ko je delal akrobacije, je njegovo letalo »Lojze« v višini 300 m nenadno strmoglavilo proti zemlji in se popolnoma razbilo. Colnar je bil na mestu mrtve.

Osem mrtvih pri letalskem mitingu. Še ena letalska nesreča se je pripetila v nedeljo. Neko letalo se je pri pristajanju zaletelo v občinstvo in pet ljudi pri priči ubilo, drugi trije so pa ponoči podlegli ranam. Letalo je močno poškodovano, pilot Bogumil Jaklič bo pa ostal pri življenju.

Napitnino so začeli odpravljati. Novosadski natakariji so sklenili, da po 1. juliju ne bodo več sprejemali napitnine, zato se bo pa na vse račune pobirala posebna doklada, in sicer v restoranih po 10 %, v kavarnah pa po 15 %.

Pretekli teden je obiskal Beograd francoski zunanji minister Louis Barthou. Oblasti in prebivalstvo so mu priredili navdušen sprejem.

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA
„SLAVIJA“ v Ljubljani, Gosposka ulica 12
 Telef. 21-76, 22-76
 Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Spodobna ženska

Napisal Albert Jean

Paulette Valendryjeva je stopila v sobo, kjer sta delala njen mož in njegov prijatelj Filip Harmel.

»Nu?« je vprašala. »Kako vama gre delo izpod rok?«

Claude Valendry je zmajal z glavo.

»Sredi drugega dejanja nama je zmanjkalo, da ne znava naprej ne nazaj!«

In Filip Harmel je dodal:

»Nerodna reč. Drugo dejanje je po navadi usodno za vsako dramo.«

Pisateljica sta vstala. Claude je bil pravcat orjak, rdečelas in neokreten. S svojim delom se je moral zmeraj boriti in ga je zmagoval kakor drvar, ki podira drevo za drevesom, dokler ni ves gozd na tleh. Ljudje so hvalili temeljitost njegovih dramatskih osnutkov in logiko značajev, ki jih je risal.

Filip je bil gibčen in premeten ter je spominjal na italijanskega mečevalca, ki skoči naprej, se spretno ogne nasprotniku, odskoči nazaj in nato izpade in udari. Vsa njegova spretnost je bila v tem, da se je znal ogniti težkočam glavnega prizora z duhovito vpletenimi dialogi. Njegov duh, lagotnost njegovega izražanja in način, kako je znal vpletati dolge razgovore, so gledalce očarali. Njegova umetnost je bila ko milnični mehurček, ki ne smeš vanj pihnuti, da se ne razpoči, zato pa igra nekaj sekund tem lepše mavrične barve.

Claude in Filipov temperament sta drug drugega izpopolnjevala, ker sta si bila pravo nasprotje; njuni tovariši so kar nevoščljivo kazali nanju, češ da žanjeta baš iz tega medsebojnega nasprotja svoje uspehe.

Paulette se je neprisiljeno gibal med obema možema. Že koj prvi dan je znala ubrati pravo struno in priti s Filipom Harmelom v tovariško razmerje, tako da je bil le-ta, znan pariški don Juan, kar začuden, da je srečal ženo, ki zna biti tako odkrita in zraven tako nepokvarjena.

Claude je bil prvi, ki se mu je njegov tovariš zaupal.

»Veš kaj, prijatelj, Paulette je čudovita.«

»Vem,« je mirno odgovoril mož.

»Prvič v življenju stojim pred žensko, ki ne čutim pred njo želje, da bi ji dvoril!«

»Tudi to se pripeti!«

»Te njene oči, ki zro tako naravnost v človeka! Ta stisk njene roke brez dvoumja! Pravi tovariš... tovariš v krilu!... Če naj bom iskren, nisem doslej nikoli verjel, da še živo takšne ženske.«

Claude si je natlačil pipo:

»Seveda, ker si babjek... Od ženske k ženski frliš pa si domišljaš, da jih poznaš! Pa niti ne slutiš, prijatelj, kaj je spodobna ženska!«

*

Claude Valendry in Filip Harmel sta morala priznati, da ne bosta mogla svoje veseligre v določenem roku oddati. Vzlic vsemu prizadevanju jima drugo dejanje ni hotelo in ni hotelo iti od rok.

»Krivo sva storila, da sva napravila spodobno žensko za junakinjo najine komedije,« je vzdihnil Filip. »Takšne značaje je najtežje verno narisati.«

Valendry ni odgovoril. Brez besed je pihal dim predse.

»In vendar,« je nadaljeval Filip, »kako čudovit prizor, ko kljubuje ta toli čista, toli spodobna žena zalezovanju Maxima; neodoljivega lepota, ki neprestano kroži okoli nje in ji kakor divjačini nastavlja pastil!... O, kako nebeški vzkrík ogorčenja in užaljenega sramu!«

Valendry si je na novo prižgal pipo.

»Da... Samo ta vzkrík je treba najti,« je menil.

Nekaj trenutkov je vladala tišina. Neizgovorjena misel je vstala med prijateljema.

»Takšni vzkríki vesti se ne dajo izmisliti!« je nato rekel Filip. »Takšen učinek se da opazovati samo v resničnem življenju.«

»Prav imaš!« je resno pritrdil Valendry. »Če hočeva najino komedijo končati s človeško logiko, nama je potreben vzor.«

»Da, samo kje naj iščeva to redko ptico? Žensko, ki ji nobena izkušnja ne more blizu?«

Tedaj se je Claude zmagovalno zasmejal.

»Paulette!« je predlagal.

»Kaj? Tvoja žena?«

»Da, prijatelj! Moja žena!... Nanjo se prav tako zanesem kakor ona name. Dvoumja ni med nama. Delaj se zaljubljenega vanjo.«

»Kaj?... Ti sam hočeš, da...«

»Menda! Saj ti povem, da to najinega razmerja ne bo nič izpremenilo!... Glavno je, da ji izmamiva vzkrík ogorčenja, ti pa glej, da si ga dobro zapomniš. Pozneje bom sam Pauletti pojasnil vso komedijo.«

»Ali se bo jezila!«

»Mogoče, iz početka... Toda kmalu bo izprevidela, da se ne samo nisva hotela norca delati iz nje, temveč da sva jo izbrala za svojo najvažnejšo sodelavko.«

»In kdaj bi napravila ta poskus?«

»Jutri!... Mudi se nama, če hočeva,

da pride najina komedija še pred novim letom na repertoar!«

*

Filip je bil samec. Da ne bi tratil preveč časa, je vsak dan kosil in večerjal pri svojem prijatelju.

Drugi dan se je delal začudenega, ko je domačin koj po črni kavi vstal.

»Kam pa?«

»Nujen opravke imam, toda čez eno uro bom že nazaj. Pustim te pri Pauletti... Nikar preveč ne klepetajta... Saj veš, da imaš delo!«

Ko so se vrata za njim zaprla, si je Filip dejal: Zdaj je napočil trenutek, da se približam tej spodobni

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje,
barvanje in svet-
lolikanje

ženski... Valendry niti ne slutiti, kako mučno mi je igrati lopova, pa čeprav samo za nekaj trenutkov.

Valendryjeva žena je stala pred zrcalom in si popravljala lase.

Filip se ji je počasi približal.

Le kaj bo rekla? je pomislil. Samo da bi kaj zavpila, smrt božja!... Če se bo zadovoljila s tem, da mi prisodi par zaušnic, bo vse skupaj zaman!

Zdaj je bil tik pri Pauletti. Iznenada je razširil roke, jo stisnil k sebi in jo strastno poljubil na tilnik. Potem je z razbijajočim srcem čakal neizogibnega vzkríka.

Paulette je prebledela, nosnice so ji zatrepetale in hlastno se je obrnila proti možu, ki jo je bil napadel.

»Vendar že!« je vzklíknila. »Dosti dolgo ste se obotavljali!«

Jaz in moj šofer

Napisal Karl Lovaszy

Pozvonilo je. Pogledal sem na uro: osem. Prejšnji večer sém šel pozno spat in zato sem bil nekoliko mačkast, ko sem stopil v predsobje odpirat. Pred vrati je stal čokat simpatičen mož. Vljudo se je odkril, v zadregi pokašljal in vprašal:

»Ali ne bi hoteli šoferja?«

To vprašanje me je popolnoma zdramilo. Štejem se namreč med tiste vrste samce, ki ob devetih zjutraj še nikoli ne vedo, kje bodo ob pol desetih dopoldne dobili denar za zajtrk.

Zato ni čudo, da mi je odgovor na nepričakovano vprašanje zgodnjega gosta običal v grlu.

Nekaj trenutkov sem strmel v moža pred vrati. Šele ko sem se nekoliko zavedel, sem tiho odgovoril:

»Dragi gospod, na kriva vrata ste potrkali; jaz sem namreč samo ubog bohem in niti ne vem, kje naj vzamem denar za zajtrk.«

»Nič hudega; bova pa skupaj zajtrkovala, pri tem se pa lahko pomeniva o podrobnostih.«

»Če že hočete!« sem odvrnil nekam negotovo in se hlastno ozrl naokoli, kje bi našel kakšno orožje; trdno sem bil namreč prepričan, da imam opravka z norcem, ki bi utegnil vsak trenutek naskočiti moj ozki vrat.

Tujec je očividno ugenil, kaj me teži, zakaj smehlja se je dejal:

»Gotovo mislite, da nisem pri pravi pameti. Ne bojte se, prav dobro vem, da ste siromak.«

»Zakaj vam je pa potem prišlo na um, da se mi greste ponujat za šoferja?«

»Vidite, imel sem šofersko službo v zelo odlični hiši. Ko so me sprejeli, je imela gospoda celo dva avtomobila. Moj šef je stanoval v osem-sobnem stanovanju, jaz sem pa imel na dvorišču enosobno šofersko stanovanje. Zaradi slabih kupčij je moj gospod najprej prodal oba avtomobila, pozneje je pa odpovedal še osem-sobno stanovanje. Gospoda se je davi preselila v moje šofersko stanovanje, mene so pa postavili na ceto.«

»Nu, in?«

»In zdaj sem tu. Upam, da me boste vi vzeli v službo.«

»Toda jaz vas ne morem plačati.«

»Nič hudega. V svoji prejšnji službi že celih šest mesecev nisem dobil plače. V najslabšem slučaju se mi bo tudi pri vas tako godilo.«

»Kje pa mislite stanovati?«

»Tu, v predsobju.«

»Veste kaj,« je nadaljeval šofer, »k vam bi zato hotel za vsako ceno v službo, ker ste tak revež, da večji ne morete biti. Vaš položaj se torej lahko samo popravi, in takšni ljudje lahko prej ali slej pridejo do avtomobila.«

Oba sva se zasmejala. Nato sva se skupaj odpravila na pot. Dopoldne sem imel opravka v neki pisarni. Cele pol ure sem se pogajal. Na noben način mi niso hoteli izplačati neke stare terjatve.

Zdajci je nepričakovano vstopil moj šofer. Na rokavih je imel bele rokavice iz jelenovine. Potegnil je svojo šofersko čepico z glave in nestrpno dejal: »Gospod Meier, prosim, pojdiva vendar že!«

»Kdo je ta človek?« je vprašal ravnatelj?

»Moj šofer,« sem odgovoril hladno-krvno.

»Kaj, šoferja imate?« je vprašal ravnatelj.

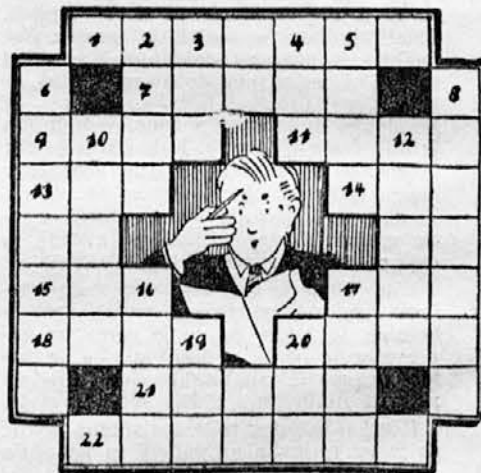
»Da!«

»Gospod blagajnik, izplačajte tole nakazilo!« je rekel ravnatelj in se jel med prikloni opravičevati, da je tako dolgo odlašal izplačilo nepomembnega zneska.

Kupila sva si pri priči dva litra bencina in moj šofer je z njim drugi dan spravil vse madeže iz moje obleke.

Od tistih dob hodiva zmerom skupaj. Jaz in moj šofer. Zaenkrat še peš. Toda čisto golovo je, da ne bo dolgo, ko bova imela tudi avto.

Križanka šte. 6

Pomen besed

Vodoravno: 1. cerkveni dostojanstvenik, 7. svetopisemsko ime, 9. označba za filmsko zvezdo, 11. del stanovanja, 13. krajevni prislov, 14. starinsko orožje, 15. okrajšava Rooseveltove organizacije, 17. švicarski kanton, 18. angleški plemič, 20. nedoločni zaimek, 21. okras, 22. moško ime.

Navpično: 2. prvi človek, 3. darilo, 4. jesih, 5. sredstvo za nego ust, 6. kar ostane, 8. politična veda, 10. gorovje na Slovaškem, 12. priča pri krstu, 16. reka v Italiji, 17. del glave, 19. neresnica, 20. čut.

Rešitev križanke šte. 5

Vodoravno, po vrsti: krop, kako, locus, dumas, ek, razen, re, kanal, lepak, vino, očet, n. t. gora, amen, ornat, harem, ve, vogal, ro, ideal, timok, daun, kuna.

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

44. nadaljevanje

»Ne, Valentina, prisežem, da ne. Opazoval sem vaju poprej, in čeprav moram odkrito priznati, da je gospodična Danglarsova lepa, mi nikakor ni šlo v glavo, da se more kateri moški vanjo zaljubiti. Toda ko že o tem govoriva, mi dovolite vprašanje: ali je mar v koga drugega zaljubljena, da se brani gospoda Morcerfa?«

»Rekla mi je, da ne,« odvrne Valentina, »samo zakonski stan se ji upira. Najbolj bi bilo po njeni volji, če bi mogla svobodno živeti, od nikogar ne odvisna; dejala mi je, da si skoraj želi, da bi njen oče izgubil ves svoj denar, ker bi se potem lahko vsa posvetila umetnosti.«

»O, to je zanimivo. Zdaj se spomnim, da sem pred kratkim videl gospoda Morcerfa. Franc je njegov prijatelj, kakor vam bo znano; povedal mi je, da pričakuje njegove skorajšnje vrnitve.«

Valentina prebledi in se mora prijeti za ograjo.

»O, Bog me obvaruj, da bi bilo to res,« vzklikne s pridušenim glasom. »Moja mačeha mi je prej le rekla, naj se čez deset minut oglasim pri njej, češ da mi ima povedati velevažno novico. Da ne gre ravno za to stvar? Pa ne, tega mi ne bi ona povedala.«

»Zakaj ne?«

»Sama prav ne vem... Dozdevati se mi hoče, da tudi njej ni preveč do te poroke, čeprav se ji odkrito ne upira.«

»O, Valentina, kako sem vaši mačehi hvaležen!«

»Nikar tako naglo, Maksimilijan,« odvrne Valentina z otožnim usmevom.

»Toda če ji ta zveza ni po godu, ali ne bi bila morda za katero drugo?«

»Nikar se ne vdajajte prevelikim nadam, Maksimilijan! Moja mačeha ni proti ženinom temveč proti zakonu samemu.«

»Proti zakonu samemu? Zakaj se je pa potem omožila?«

»Ne razumete me, Maksimilijan. Ko sem lansko leto govorila o tem, da pojdem v samostan, je vzlic raznim pomislekom, ki jih je navajala, moj predlog z veseljem sprejela, in prepričana sem, da je tudi moj oče samo na njeno prigovarjanje privolil; le moj ubogi ded mi je na vse načine odsvetoval. Ne morete si predstavljati, Maksimilijan, koliko bolešči se zrcali iz oči tega nesrečnega starca, ki ljubi samo mene na vsem širnem svetu in najde — Bog mi greh odpusti! — pri meni edini ljubezen. Če bi videli, kako me je takrat pogledal, koliko očitkov je bilo v njegovem pogledu, koliko obupa v solzah, ki so brez tožb, brez vzdihov polzele po njegovem nepremičnem obrazu! O, Maksimilijan, zbadlo me je v srce, da sem padla predenj na kolena in kričala: »Odpustite mi! Naj store z menoj kar hočejo, nikoli vas ne bom zapustila! In tedaj je dvignil oči k nebu, Maksimilijan, verjemite mi,

mного znam prenesti, toda ta pogled iz oči mojega dobrega, ubogega deda me je vnaprej bogato poplačal za vse, kar me še čaka gorja in trpljenja.«

»Uboga Valentina! Sam angel stel!«

»Poslušajte dalje! Po svoji pokojni materi sem podedovala 50 tisoč frankov rente na leto; moj ded in babica, marki in markiza Saint-Meran, mi bosta prav toliko zapustila, in gospod Noirtier me misli postaviti za svojo edino dedično. Iz tega se vidi, da je moj brat Edvard v primeri z menoj berač, saj nima od gospe Villefortove ničesar pričakovati. Ona je pa vsa nora na tega otroka; če bi šla v samostan, bi vse moje premoženje prešlo na mojega očeta, po njem bi pa podedoval njen sin.«

»Strašno! Tako mlada in lepa gospa, pa tako lakomna!«

»Ne pozabite, da ni zaradi sebe takšna, temveč za svojega sina; to kar ji očitata kot grdo lastnost, utegne biti s stališča materinske ljubezni malone čednost.«

»Kako bi pa bilo, Valentina, če bi odstopili del svojega imetja njenemu sinu?«

»Saj bi — a na kakšen način naj to napravim, posebno nasproti ženski, ki ima zmeraj nesebičnost na jeziku?«

»Valentina, moja ljubezen do vas mi je bila zmeraj sveta, zato nisem živi duši besedice izdal o njej, niti svoji sestri ne. Ali bi mi zdaj dovolili, Valentina, da se zapam nekemu svojemu prijatelju?«

Valentina vztrepetala.

»Prijatelju?« vpraša. »O, Maksimilijan, kar groza me je, če vas slišim tako govoriti. Kateri prijatelj je to?«

»Dobro ga poznate, ljubezen moja; vaši mačehi in njenemu sinu je rešil življenje.«

»Grof Monte-Cristo? O, ta človek ne bo nikoli moj prijatelj, ker je prevelik prijatelj moji mačehi.«

»Grof prijatelj vaše mačehi, Valentina? Prepričan sem, da se motite,« odvrne Maksimilijan.

»O, ko bi vedeli! Zdaj ni nič več Edvard gospodar v tej hiši, temveč grof: Villefortova žena vidi v njem vteleseno znanost, moj oče ga občuduje, ker zna tako preprosto podati še tako vzvišene misli, Edvard ga pa, čeprav ga je strah njegovih velikih črnih oči, obožuje, ker mu vselej kadar pride, prinese kakšno igračko. Tako, vidite, je postal grof Monte-Cristo pravi gospodar pri nas.«

»Če je to res, Valentina, ste morali že občutiti učinek njegove navzočnosti, ali ga pa še boste. V Italiji se je seznanil z Albertom Morcerfom, da ga je rešil iz rok razbojnikov; v Parizu je spoznal gospo Danglarsovo in ji poklonil kraljevsko darilo; vaša mačeha in vaš brat sta se peljala mimo njegove hiše, da jima je njegov Nubijec rešil življenje. Ta mož je

očividno obdarjen s skrivnostno močjo, da ravna ljudi in dogodke. Pri nobenem drugem še nisem videl tako preprostega okusa združenega s tolikšnim razkošjem. Kadar me pogleda, je njegov smehljaj tako sladak, da pozabim, kako leden se zdi drugim. O, povejte, Valentina, ali se ni tudi vam tako nasmehnil? Če se je, verjemite mi, pomeni srečo za vas.«

»Meni!« vzklikne deklica. »O, Maksimilijan, mene niti ne pogleda, ali bolje, proč se obrne, kadar pridem slučajno v njegovo bližino. Ne, njemu je velikodušje tuje, ali pa ne zna brati v duši. Če bi znal, bi moral videti, da sem nesrečna; če bi bil plemenit, bi se zavzel zame in bi me ogrel s toploto svojega srca. Pravite, da je vaš prijatelj, Maksimilijan; kako morete to vedeti?«

»Prav imate, Valentina,« odgovori Morrel in vzdihne. »Ne govoriva več o tem; ne bom mu izdal najine skrivnosti.«

»Vidim, da sem vas razžalila. O, zakaj vam ne morem stisniti roke, dobri moj prijatelj, da bi si izprosila odpustanje! Kako rada bi vam verjela! Kaj je pa grof storil za vas?«

»Priznati vam moram, da ste me s tem vprašanjem spravili v zadrego, zakaj ničesar prijemljivega vam ne morem navesti. Moje nagnjenje do njega je zgolj srčna zadeva in vam je ne znam z umstvenimi razlogi pojasniti. Ali je solnce kaj storilo zame? Ne; greje me, in njegovi luči se moram zahvaliti, da vas vidim. Moje prijateljstvo do grofa se ne da z besedami razložiti kakor ne njegovo do mene. Neki skriven glas mi pravi, da je to nepričakovano prijateljstvo več kakor gol slučaj. V njegovih še tako vsakdanjih dejanjih, v njegovih najskrivnejših mislih vidim neko sorodnost s svojimi dejanji in s svojimi mislimi. Smejali se mi boste, Valentina, toda odkar poznam tega moža, me navdaja abotna misel, da vse, kar veselega doživim, od njega izvira. In vendar sem učakal trideset let, ne da bi potreboval kakšnega zaščitnika. Res; a vendar... Samo en primer: povabil me je za soboto na večerjo; to ni spričo najinega prijateljstva nič neprirodne, kajne? A kaj sem med tem izvedel? Tudi vaš oče je povabljen na to večerjo, in vaša mačeha bo tam. Seznanil se bom z njima in Bog ve, kaj se iz tega znanja še lahko rodi. Vse to utegne biti golo naključje, toda meni pravi neki glas, da me je grof, ta skrivnostni mož, ki mu ni menda nobena reč prikrita, nalašč hotel seznaniti z gospodom Villefortom in njegovo ženo. Da, časih se mi celo zdi, kakor bi mi bral mojo ljubezen v očeh.«

»Ljubi prijatelj,« odvrne Valentina, »imetj bi vas morala za sanjača in obupati nad vašim razumom, če bi zmeraj tako govorili. V tem dogodku hočete videti več ko gol slučaj? Nikar! Moj oče se zelo nerad odziva vabilom in je bil najmanj desetkrat na tem, da bi tudi grofovo vabilo odklonil. Toda njegova žena kar kopni, da bi videla tega izrednega moža pri njem doma, in tako se ji je le posrečilo strehi njegov odpor.

za
30%
Cenejše!

Obstoji samo eden Pyramidon — in to tisti z Bayer-jevim križem. Njegova cena je ravno ena tretjina nižja, pa je to najboljša prilika za vse one, ki ga še ne poznajo, da ga sedaj preizkusijo. Pyramidon gotovo pomaga pri vseh bolečinah, migreni in menstrualnih tegobah.

Pyramidon
TABLET

Dr. V. W. Müller & Co. Zgornja, Gorenjska 11, Opatje je registrirani, pod št. 8325 od 2. V. 1914.

Ne, ne, verjemite mi, Maksimilijan, razen vas nimam žive duše na svetu, da bi se lahko nanj obrnila v stiski. Pač, svojega deda — toda on je bolj mrtev ko živ.«

»Čutim, da imate prav, Valentina, in da je razum na vaši strani,« prikimava Maksimilijan. »Toda vaš mehki, drugače toli prepričevalni glas me danes ne more omajati.«

»Prav tako tudi vaš mene ne,« odvrne Valentina. »Če nimate nobenega drugega razloga...«

»O, imam ga,« reče Maksimilijan nekam obojavljaje se. »Toda priznati moram, da je še abotnejši od prvega.«

»Tem slabše,« se nasmehne Valentina.

»Nu, pogledjte skozi ograjo! Ali vidite privezanega pri drevesu mojega novega konja, ki sem na njem prijahal k vam?«

»O, čudovita žival!« vzklikne Valentina. »Zakaj ga niste bliže pripeljali, da bi ga pobožala?«

»Da, res je čudovita in draga žival. Toda znano vam je, da so moji dohodki precej skromni in da ne razmetavam lahkomišelnostno denarja. Tega konja sem videl pri nekem konjskem trgovcu. Vprašal sem, koliko stane. 4500 frankov, je odgovoril. Lahko si mislite, da me je občudovanje pri pričini minilo in da sem s težkim srcem odšel. Tisti večer sem imel goste, gospoda Debraya in pet ali šest drugih mladih gospodov, ki jih niti po imenu ne poznate. Predlagali so, da bi malo pokvarjali. Jaz nikdar ne kvarjam, ker nisem tako bogat, da bi smel izgubljati, in ne tak revež, da bi moral hlepiti po dobičku. A kaj hočete! Bil sem domačin, oni pa moji gosti, in tako mi ni ostalo drugega kakor da pošljem po kvarte.

Ravno smo posedli za mizo, ko pride še grof Monte-Cristo. Sreča mi je bila naklonjena. Skoraj se vam ne upam povedati, Valentina: ko smo o polnoči vstali, sem imel v žepu pet tisoč frankov. Ni me strpelo; pri pričini sem vrel zapreči in se dal odpeljati h konjskemu trgovcu. Planil sem v hlev in s strahom pogledal k jaslim. Kolikšna sreča! Moj konj je bil še zmeraj tam! Pograbil sem sedlo, ga sam osedlal, vrgel osuplemu trgovcu štiri tisoč pet sto frankov in oddiral s konjem. Tisto noč sem skoraj do zore jahal po Elizejskih poljanah. V grofovem stanovanju je še gorela

luč, zdelo se mi je celo, da vidim njegovo senco za zaveso. Vidite, Valentina, skoraj bi prisegel, da je grof vedel, da si želim tega konja, in da je nalašč izgubljal, samo da bi jaz dobil.»

»Ljubi Maksimilijan, preveč fantastični ste... Bojim se, da me ne boste dolgo ljubili. Mož, ki je tako poetično navdahnjen, se kmalu nasiti takšne enolične ljubezni, kakor je najina. Toda oprostite, kličete me.«

»O Valentina,« vzklikne Maksimilijan, »vsaj svoj mezinček mi dovolite, da ga poljubim.«

»Ali se nisva dogovorila, da morava biti drug drugemu samo senca brez telesa?«

»Kakor želite, Valentina.«

»Ali vas bo osrečilo, če vam izpolnim prošnjo?«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

**tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA**

»Se vprašate, ljuba!«

Valentina stopi na klop in mu ne pomoli samo svojega mezinca skozi ograjo, temveč vso ročico.

Maksimilijanu se izvije krič radosti. Z obema rokama prime ljubljeno roko in pritiska svoje vroče ustnice nanjo; koj nato se mu roka spet izvije iz njegove in deklica mu hlastno zbeži izpred oči.

Druga knjiga

P prvi del

I

Noirtier de Villefort

Med sestankom Valentine in Maksimilijana, ki smo ga popisali v poslednjem poglavju prejšnje knjige, sta šla Villefort in njegova žena k očetu državnega pravdnika. Gospod Villefort je velel Barroisu, staremu slugi, ki je bil že 25 let v službi pri gospodu Noirtierju, naj jih pusti same, nato sta pa sedla k starcu.

Gospod Noirtier je sedel v velikem naslanjaču na kolesih, kamor so ga vsako jutro posadili, nasproti velikemu zrcalu, kjer je imel pregled čez vso sobo in je videl vsakogar, kdor je vstopil ali ga zapustil. Čeprav negiben ko mrljč je starel s svojimi umnimi očmi bral na obrazu svojega sina in njegove žene, da mu imata nekaj posebno važnega povedati.

Sluh in vid sta bila edina čuta, ki sta še ostala živa v tem nesrečnem bilju. Njegove roke in noge so bile mrtve, njegov obraz je bil nepremičen, le oči so bile še žive in v njih se je zrcalila vsa starčeva duša, ves njegov še zmeraj bistri razum. Z očmi je zapovedoval, z njimi se je zahvaljeval; bil je mrljč s toliko bolj živimi očmi, in ni bilo pretresljivejšega od srda ali veselja, ki se je časih zablistalo v teh strašnih očeh sredi marmornega obraza. Le tri osebe so razumele jezik ubogega hromca: Villefort, Valentina in stari sluga. Ker je pa Villefort le redko prišel k očetu, kadar se ni mogel ogniti nevšečnemu obisku, je bilo starčevo edino veselje njegova vnukinja; z vdanostjo, ljubeznijo in potrpežljivostjo je prišla tako daleč, da je znala prečitati sleherni Noirtierjevo misel iz njegovih oči. Na njegove neme, vsakomur drugemu nerazumljive besede, je odgovarjala na glas, z živo mimiko svojega obraza in z vso svojo dušo; tako sta se lahko pogovarjala o vsem, kar jima je bilo na duši.

Valentina je torej znala rešiti težki problem, kako naj pogodi starčeve misli in mu svoje sporoči; in tako se je le redko zgodilo, da se ne bi mogla natanko sporazumeti.

Tudi Villefort ni potreboval posredovalca pri razgovorih s svo-

jim očetom, zakaj tudi on je, kakor smo že povedali, poznal besednjak starčeve očesne mimike. Danes je očitno imel z njim važen razgovor, drugače ne bi bil poslal Valentine na vrt, Barroisa pa odslovil.

»Ne smete se čuditi, gospod,« začne državni pravdnik, ko sta z ženo posedla vsak na svojo stran starca, »da ni z nama prišla tudi Valentina in da sem Barroisa poslal proč. Razgovor, ki nas čaka, je namreč takšen, da mu moja hči ne more biti priča in tudi sluga ne; moja žena in jaz vam morava namreč nekaj važnega sporočiti.«

Starčevo obličje je ostalo ves čas tega uvoda nepremično.

»To sporočilo,« povzame kraljevski prokurator z ledenim glasom, ki ni pripuščal ugovora, »vas bo razveselilo, o tem sva gospa Villefortova in jaz trdno prepričana.«

Starčevo oko je ostalo mrtvo, le njegova ušesa so poslušala.

»Gospod,« povzame spet Villefort, »Valentino misliva omožiti.«

Kip iz voska ne bi bil mogel biti mrtvejši, kakor je bil starčev obraz pri teh besedah.

»Poroka se bo vršila čez tri mesece,« doda Villefort.

Starčevo oko je ostalo mrtvo ko prej.

Tedaj izpregovori Villefortova žena:

»Mislila sva, gospod, da vas bo ta novica zanimala, ker se nama je zdelo, da vam je Valentina posebno pri srcu. Povedati vam imava tedaj le še ime njenega bodočega moža. Mladi mož ima denar in zvaneče ime; njegov nastop in vsa njegova osebnost sta najboljša poročila, da bo Valentina srečna z njim, saj si pa tudi lepše partije sama ne more želeli; njegovo ime je Franc de Quesnel, baron d'Épinay.«

Med kratkim govorom svoje žene je Villefort še ostreje opazoval starca. Ko je gospa Villefortova izgovorila Francovo ime je Noirtierjevo oko vztrepetalo.

Kraljevskemu prokuratorju ni bilo neznano staro politično sovražstvo, ki je vladalo med njegovim in Francovim očetom; zato je dobro razumel ta blisk v Noirtier-

jevih očeh, vendar se je napravil, kakor da ne bi bil ničesar opazil.

»Razumeli boste, gospod,« povzame, »da je za Valentino skrajni čas, da se omoži, saj ima že devetnajst let. Vzlic temu nisva pri svojih posvetovanjih o tej zadevi pozabila na vas in sva si že vnaprej zagotovila, da vam bo Valentinin mož dovolil, da boste lahko živeli pri njima, ko vam je Valentina tako draga; tako vam ne bo treba odreči se nobeni vaših dosedanjih navad in običajev.«

Blisk v Noirtierjevih očeh postane krvav. V starčevi duši se je moralo nekaj strašnega odigravati, gotovo ga je dušil onemogel krič gneva in bolesti, zakaj obraz mu je zaripel in ustnice so mu posinele.

Villefort stopi mirno k oknu, ga odpre in reče:

»Vroč je v sobi; gospodu Noirtierju hoče postati slabo.«

Nato se vrne nazaj k starcu, vendar ne sede.

»Ta poroka,« povzame spet Villefortova žena, »je gospodu Epinayu in njegovi rodbini zelo pogodu; sicer pa sestoji njegova rodbina zgolj iz tete in strica. Mati mu je umrla ob porodu in ker so mu očeta leta 1815 umorili, to se pravi, ko je bilo dečku šele dve leti, je popolnoma samostojen in mu ni treba nikogar prositi dovoljenja.«

»Skrivnostni umor je bil to,« reče Villefort. »Krivca še do danes niso odkrili, čeprav je na marsikoga padel sum.«

Ali je bilo res ali se je Villefortu samo zdelo, da so se Noirtierjeve ustnice skoraj nezaznavno skrivile v porogljiv usmev?

»Pravi krivci pa,« povzame spet državni pravdnik, »listi, ki vedo, da so storili ta zločin, se smejo šleti srečne, da lahko dajo Francu Epinayu svojo hčerko za ženo, da že v kalu zaduše sleherni sum.«

Noirtier se je s tolikšnim naporom premagal, da bi ga temu strmemu telesu nihče ne prisodil.

»Razumem,« je govoril njegov pogled, in v njem sta se zrcalila nepopisen prezir in gnus.

Villefort skomigne z rameni; le predobro je znal brati v starčevih očeh. Potem pomigne; mlada žena vstane.

»Dovolite, gospod,« se obrne k starcu, »da se zdaj poslovim. Ali naj vam pošljem Edvarda?«

Kadar je hotel starel pritrditi, je zaprl oči, drugače je pa večkrat zaporedoma pomežiknil. Kadar je imel kakšno željo, je obrnil oči kvišku. Če je želel Valentino, je zamižal z desnim očesom, kadar je hotel imeti Barroisa, pa z levim. Pri vprašanju gospe Villefortove je krčevito pomežiknil z obema očesoma.

Gospa Villefortova se vgrizne v ustnice.

»Torej naj vam pošljem Valentino?« vpraša.

»Da,« pritrdi starel in zapre oči.

Villefort in njegova žena ga pozdravita in odideta. Zunaj naročita, naj pokličejo Valentino.

Komaj je ostal starel sam, že vstopi mlada deklica. En sam pogled ji je izdal, kako silno trpi njen nesrečni ded in koliko ji ima povedati.

HUMOR

Iz francoske poročne napitnice

»Zakon je kakor naša trobojnica: rdeče pomeni vročo ljubezen moža, belo nedolžnost mlade žene, in modro... modro... modro pomeni, če bi bilo zeleno, upanje na lepe dni, ki jih bosta skupaj preživela.«

Otepalo se mu je

Ko je bil v Parizu predstava Bizetove opere »Lovci na bisere«, se je avtor vsedel kot navaden gledalec v sredo med druge premijske goste. Zraven njega je sedel mlad mož, ki je hitro odkril, da njegov sosed ne udarja v splošno ploskanje.

»Kaj vam mar opera ne ugaja?« vpraša Bizeta.

Bizet se je hotel pošaliti in odgovori: »Če hočem biti odkrit — ne.« In potem začne na vse pretege trgati svojo opero. Njegov sosed ga pazljivo posluša, naposled ga pa vpraša: »Ali pa tudi zares mislite, kar govorite?«

»Menda!« odgovori skladatelj, komaj premagujoč se, da ne prasne v smeh. »Popolnoma zares!«

Toda kdo popiše njegovo grozo, ko odpre drugi dan jutranjik in zagleda med glashbenimi ocenami članek z naslovom: »Bizet o svoji novi operi«. In potem bere skoraj doslovno vse, kar je prejšnji večer pripovedoval mlademumu možu. Le ta je bil namreč žurnalista in je Bizeta pri priči spoznal.

Od tistih dob ni Bizet nikdar več javno kritikoval.

Ne bo velika izguba

Neki znamenit igralec kupuje dan za dnem pri istem kolporterju svoj časnik. Nekega jutra mu mora ostati dolžan, ker prodajalec nimata toliko drobiža, da bi mu zmenjal bankovec.

»Nič hudega,« meni kolporter, »boste pa jutri plačali.«

»Pa če me jutri ne bo več med živimi?« vpraša igralec.

»Eh,« ga potolaži prodajalec, »saj ne bo tako velika izguba!«

Če bo še prostora

Baronu Bergerju je nenadoma umrla žena. Ves užaloščen je naročil v bližnjem mestu lep venec z napisom: »Na svidenje!«. Pozneje se mu je napis zazdel prekratek in presuh, zato je brzojavil:

»Napis na traku na svidenje nad zvezdami če bo še prostora.«

Drugi dan je dobil venec in na traku se je svetilo z zlatimi črkami: »Na svidenje nad zvezdami, če bo še prostora.«

Junak

»Veš kaj, zate je samo eno zdravilo: pokazati moraš vendar že svoji ženi, kdo je gospodar v hiši!«

»Na žalost to sama že zdavnaj ve!«

Gospod Kobe pride k Slabetovim na obisk. V roki ima lep šopek cvetlic.

»Dovolite, milostljiva, da vam poklonim tale skromni šopek!«

Domačica: »To pa vendar ni bilo treba, gospod Kobe!«

Gospod Kobe: »Vidite, jaz sem isto rekel; toda moja žena me je zavrnila, češ da se tako spodobi!«

Najnovejša škotska

»Slišal sem, da ste nekega fantka vzeli za svojega?«

»Da.«

»Zakaj pa ne deklice? Pozneje bi jo lahko zaposlili pri gospodinjstvu.«

»Že res, a kaj hočete, ko smo pa imeli pod streho še neko staro deško čepico.«

Hollywoodske parade

Kakšno reklamno delajo za filme v Evropi in kakšno v Ameriki. - „Kitajsko gledališče“ v Hollywoodu in super-premiere v njem. - Reklamne sposobnosti gospoda Graumana

Lastniki naših kinematografov so zelo skromni kar se reklame tiče. Prvi predstavi nadpovprečnega filma rečejo »premiere«, če je le količkaj boljšega mora biti prva predstava »svečana premiera«, imenitnejše predstave pa že ni več. Sicer niti taka niti drugačna premiera več ne »vlečeta«, ker so take predstave že prevečkrat na sporedu. V Zagrebu so tako gosposki, da rečejo meni nič tebi nič, kar vsaki premieri — »svečana«. Zaradi tega niso premiere več »dogodki«, razen če ni kakšne prav posebne atrakcije. Recimo, da se gospodična »zvezda« ali gospod »zvezdnik« osebno prikažeta in delita avtograme.

V Nemčiji, zlasti v nemški filmski metropoli, Berlinu, je kdaj pa kdaj kakšna res prav posebna premiera. Tam so torej »svetovne premiere«, krstne predstave filmov. Ob takih prilikah se pokažejo vsi igralci zapored občinstvu, se mu klanjajo, smehljajo in sprejemajo navdušeno ploskanje. Ravnateljstvo kinematografov pokloni pri vsaki predstavi glavni junakinji ali oboževanemu junaku prekrasen šopek, ki ga pa mora igravec po predstavi menda vrniti, da ga spet dobi pri kesnejši, jutrnji in popoldnevni predstavi. Obiskovalci kriče na vse grlo, ploskajo in tolčejo z nogami ob tla in se ne morejo nagledati svojih ljubljencev, ženske »zvezdin« oblek ne moških »tipov«, moški pa ženskih ličec, telec in nožic... Toda navdušenje ni samo v gledališču. Kaj še! Na cesti stoje tisoči in tisoči, se prerivajo in si vtirajo s komolci pot do krasnih in bolj skromnih avtomobilov filmskih igralcev. Tam zijajo, da od bliže pozdravijo igralce, ko se odpeljejo od prejšnje in se pripeljejo k prihodnji predstavi. Toda v Evropi je to še zmerom skromno. Med Ameriko in Berlinom je pa skoraj še večja razlika kakor med Ljubljano in Berlinom.

Hollywood je že tako mesto senzacij. Tam imajo takšen kinematograf, da mu na vsem svetu ni para. Pravijo mu po naše »kitajsko gledališče«. Premiere v tem gledališču niso samo svečane temveč imajo še vse bolj zvočne naslove. Zelo imeniten je na primer naslov »super-svečana premiera«. Do zdaj je ta naslov najimenitnejši.

V Hollywoodskem Graumanovem kitajskem gledališču so tudi že navadne svečane premiere dogodki. Svečanosti ob takih prilikah sicer ne bi bile take posebnosti, če ne bi bile prav v Hollywoodu. Hollywoodsko obeležje jim da prav posebno svečan značaj. Taka premiera ni navaden dogodek, ni parada svečano oblečene občinstva, ki s ploskanjem nagradi pisca rokopisov, ki poje slavo režiserju za odlično režijo, igralcem za imenitno igro, ali pa vse skupaj prostaško izžvižga. Ne! Taka premiera v »Grauman's Chinese Theatre« je mnogo več: sestanek oboževanih »bogov« in »boginj« filmskega raja, ki se pripeljejo v gala-avtomobilih, da sami najprej presodijo ali obso dijo film — in da se pokažejo v vsem svojem razkošju in v vsej svoji močnosti.

Kitajsko gledališče je celo za razvajeni Hollywood zaradi svoje vna-

njosti posebnost zase. Že podnevi je veličastno, ponoči je pa sijajno blesteče, da nobena hiša na svetu tako. Od vseh strani ga obsevajo velikan-ski žarometi do poslednjega kota. V tistih nočeh, ko so v »Chinese Theatre« premiere, je vsa ulica fantastično razsvetljena. Po ulici je vse polno ljudi, glava pri glavi. Ljudje prihajajo iz oddaljenih okrajev okolice, da dožive veliko parado: prihod filmskih zvezd. Pred glavnim vhodom palače stoji mikrofoni, v katerega vsaka priljubljena umetnica ali vsak slavljeni umetnik spregovore nekaj pozdrav-

nih besed zbranemu občinstvu. Njihove besede prenašajo ogromni zvočniki tja do konca ulice, ki je vsa zastavljena z radovedneži in zijali. Avtomobil drži za avtomobilom; sleherni je lepši, razkošnejši. Ženske so oblečene v bajne toalete, na njihovih rokav se bleste dragulji neprecenljive vrednosti, vratovi so jim okrašeni z najdragocenejšim nakitom. To je nekaj za ženske, ki se nikoli ne morejo do sitega nagledati bogastva in razkošja. Ljudstvo grmi in ploska, avtomobilске trobe delajo oglušujoč trušč. Taka je približno navadna svečana premiera v najlepšem in najznamenitejšem kinematografu na svetu, v »The Chinese Theatre«. Graumana ne imenujejo kar meni

nič tebi nič najspretnjšega reklamnega šefa vseh petih celin. Med nami pa lahko rečemo, da je povrh še najbolj »namazani« trgovec, kajti pri njem stane vstopnica za tako premiero po naših pojmi celozmoženje.

Prava senzacija so pa šele Graumanove »super-premiere«. Stari lisjak pozna ljudi in ve, da ne sme biti radodaren s temi super-premierami. »The Chinese Theatre« ima svoj sloves in ga mora za vse na svetu ohraniti. Le najboljše filmi med najboljšimi so počaščeni s pridevkom »super«. Morda je komaj vsaka dvajseta svečana krstna predstava super-premiere.

S to stvarjo je pa taka: Sleherni točka, ki pri navadni svečani premieri kaj velja, je pri super-premierei dvajsetkrat tako svečana, dvajsetkrat tako pompozna, cene so pa dvajsetkrat — višje. Dvajsetkrat več odličnikov se pripelje, dvajsetkrat več avtomobilov stoji na širokem trgu, dvajsetkrat več zijal je na cesti in prav tolikokrat več stražnikov, ki varujejo hollywoodske »bogove« in »boginje« prevelikega navdušenja obožujočega občinstva in zločinskih gangstrov.

Ni še dolgo tega, ko je postal neki Paramountov zvočni film deležen časti super-premiere. Premiera filma »Nisem angel« je imela celo značaj nacionalne manifestacije. Ne zamerimo Američanom tega, saj je Mae Westova, glavna junakinja v tem filmu, prava pristna Američanka. Nanjo je Amerika ponosna. Ona piše sama rokopise za film, sama jih režira, sama izbira igralce in vse tehniško osebje in sama igra glavne vloge.

Ona je ženska, ki zmore vse, ki sme vse. Ni torej čudno, da so bili pri njeni premieri zbrani vsi najodličnejši odličniki, najuglednejši in najbogatejši Američani od Newyorka pa tja do San Francisca. Tisti, ki poznajo zakulisne skrivnosti hollywoodskih magnatov, pravijo, da premišljuje zvitorepi Grauman, lastnik čarobnega »Chinese Theatre« kako bi med desetimi super-premierami izbral še po eno premiero, ki bi morala biti še sijajnejša, še razkošnejša, še senzacionalnejša. Zdi se, da vsevedni Grauman še niti sam ne ve, kako jo bo krstil...

Lehárjeva „Fransquita“ kot film

V najbližnji bodočnosti prične družba Atlantis v dunajskih ateljejih »Sasche« filmati Lehárjevo opereto »Fransquita«. Glavno vlogo bo igrala, plesala in pela Jarmila Novotna, njen partner bo pa komorni pevec Hans Heinz Bollmann, ki žanje v vlogi Armanda na odru velike uspehe. Komično vlogo Hypolita bo igral Heinz Rühmann. Nova zvezda bo Charlotta Daudert, poleg nje pa komik Max Gülstorff in Rudolf Karl. Režiser bo izrabil vse možnosti naravnega ozadja. Skoraj vsi naravni posnetki bodo iz Dubrovnika in Kotora. Za vmesne prizore, ki jih v odrski opereti ni, bo mojster

Lehár skomponiral primerno muzikalno spremljavo. Film bo vprizoril režiser E. W. Emo.

Stara Sandročka

Nekoč je obiskal Adelo Sandročko — neki mlad in vljuđen gospod ter ji prinesel šopek krasnih rož.

»Čemu neki razmetavate denar, mladi prijatelj? Prinesli bi rajši kos dobrega mila; morda še lepše diši, na vsak način pa delj časa!«

Upajmo, da to ni hudobna šala; pripovedoval nam je to zgodbo hudomušni Otto Walburg.

Filmske novice

Renate Müller, ki je sklenila s produkcijo »Evropa« pogodbo za več filmov, bo takoj ko ozdravi, igrala v filmu »Božanka Jetka« vloga slavne igralkice Henriette Sonntag. Film bo posnet po istoimenski odrski igri, režiral ga bo pa Karl Froehlich.

Gustav Fröhlich bo igral glavno vlogo v filmu »Pustolovščine mladega poljskega gospoda«, ki ga bo po romanu Lernet-Holenia vprizoril Karl Lamač. Film bo imel naslov: »Katja«.

Dolly Haas in Hans Söhnker bosta igrala glavni vlogi v filmu »Kariera ene noči«.

Nemška igralka Wera Engels, ki so jo pred letom dni angažirali v Hollywoodu, bo zdaj prvič nastopila v veliki vlogi. Njen partner v filmu »Hiša tujcev« bo Erich pl. Stroheims.

Ery Bos se je pogodil z »Aaf« za glavno vlogo v filmu »Rumene narcise«. Ostale vloge bodo igrali Karin Hardt, Hans Söhnker in drugi. Režiral bo Max Obal.

Delniška družba Euphonia Film pripravlja skupno z d. d. Hisa-Film veliko vprizoritev »Boheme« po svetovnoznanim romanu Henrija Murgerja. Vodstvo bo prevzel Gerhard Lamprecht. V dobi nemega filma je dosegla v tem filmu sijajne uspehe Lilian Gish.

Ufa namerava narediti film z naslovom »Knez Voronov«. Glavno vlogo bo igrala Brigita Helm, režiral bo pa A. Robinson.

Ob osmih zvečer

Wallace Beery

Metro-Goldwyn-Mayer je posnel po originalnem gledališkem komadu Edna Ferberja in Georga Kaufmana film »Ob osmih zvečer«. Pri tem filmu sodeluje ves ensemble zvezd M. G. M. Med njimi so najznamenitejši John Barrymore, Lionel Barrymore, Wallace Beery, Jean Harlow, Billie Burke, Lee Tracy, Madge Evans in Louise Closser Hale. V filmu bomo videli današnje družabno življenje na Angleškem, ki gre smelo preko meja svojih tradicij, kajti tudi angleška patriarhalna družba je morala žal spoznati, da velja današnji dan denar več kakor fevdalne pravice.

Meščanska kuhinja

Jagode

(Glej št. 25.)

Jagode v sopari

V čiste steklenice, ki drže kvečjemu pol litra, napolnimo očiščene zrele, a še trde jagode brez mušic; paziti moramo, da niso prav nič nagnite. Polagamo sklad jagod na sklad, toda na vsakega nasujemo toliko sladkorja v prahu, da je zmerom ves sklad jagod pokrit. Steklenica mora biti zvrhana in jo moramo med vlažanjem večkrat potresati, da so jagode prav nabit naložene. Steklenice dobro zavežemo in jih damo za 20 minut v soparo. Steklenice se morajo v loncu ohladiti. Šele ko so popolnoma ohlajene, jih vzamemo iz lonca, jih do suhega obrišemo in jih hranimo na hladnem in zračnem prostoru.

Jagodna mezga

Če hočemo imeti prav posebno okusno mezgo, ne smemo kuhati jagod s sladkorjem vred, kajti tako barva zatemni in okus postane nekam prazen. Sladkor (na kilo jagod damo 3/4 do 1 kg sladkorja) skuhamo. Zmečkane jagode vsujemo v skuhani sladkor in jih v sladkorju malo prevremo. Še z vročo mezgo napolnimo pogrete steklenice in jih prevezemo šele drugi dan ter jih shranimo na hladnem in zračnem prostoru.

Jagodni sok

Za jagodni sok nam rabijo gozdne ali vrtno jagode. Jagode operemo, jih osušimo v suhi krpi, odstranimo mušice s peclji vred in jih denemo v porcelanasto posodo.

Za kilo jagod potrebujemo 3/4 kile sladkorja. Sladkor zmešamo z jagodami. Posodo pokrijemo in pustimo v njej jagode ves dan in vso noč. Drugo jutro vsujemo jagode na čisto platneno krpo, ki smo jo prevezali čez lonec, da se jagodni sok odcedi. Ves sok vlijemo do 5 cm pod zatičem v čiste steklenice, ki jih dobro zamašimo, nato pa denemo steklenice za 20 minut v soparo. Shlajene steklenice vtaknemo z vratom v raztopljen parafin, ali raztopljeno smolo, da so zanesljivo zrakotesno zaprte in jih položimo (ne postavimo) na suh zračen prostor. Iz ostankov jagod lahko napravimo mezgo, ali pa ostanke sveže pijemo kot kompot.

Črešnje v kisu

Potrebujemo: 1 kilo črešenj, 25 dkg sladkorja, 2 decilitra kisa in limonovih lupin.

Pripravimo: Iz črešenj odstranimo koščice in jih kuhamo v sladkanem kisu z limonovimi lupinami vred, dokler se črešnje ne omehčajo. Take črešnje lahko serviramo hladne kot svež kompot. Lahko pa vmešamo še osminko kisle smetane v kompot.

Če pa hočemo v kisu kuhane črešnje konzervirati, moramo skuhati črešnje napolniti v steklenice in jih zavezane kuhati v pari petnajst minut.

Lepe dekliške prsi

Dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s duševnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Maline

V naših gozdih in na naših gorah že zorijo maline. Videti je, da bo letina dobra in obilna. Ker bodo maline prav gotovo počeni, jih kaže konzervirati. Evo vam nekaj receptov!

Dušene maline

Sleherno sadje, ki ga vkuhavamo, mora biti sveže in zdravo, sicer je škoda za čas, delo in denar. Pri malinah moramo paziti zlasti na to, da niso črvice.

Očiščene maline zmešamo s sipo (kristalnim sladkorjem). Za kilo malin 30 dek sladkorja. Steklenice za vkuhanje napolnimo do tričetrtine s svežimi malinami, nanje pa nalijemo kuhan sladkor (za pol litra vode, pol kile sladkorja). Steklenice dobro prevezemo in jih damo 10 minut v soparo. Šele ko so se v loncu ohladile, jih odnesemo na hladno in zračen prostor.

Malinova mezga

Za kilo sirovih pasiranih malin rabimo 3/4 kile sladkorja. Mezgo kuhamo počasi in jo neprestano mešamo dvajset minut. Precej na to napolnimo pogrete steklenice in pustimo mezgo v njih temeljito shladiti. Šele drugi dan prevezemo steklenice.

Prekuhane in dušene maline

Malin ne smemo stlačiti. Za pol kile malin potrebujemo pol kile sladkorja. Sladkor samo ovlažimo z vodo, vanj pa vsujemo sveže maline in jih samo za hip prevremo. S čisto žlico zajemljemo maline, odcejamo

Solne pege

in druge nečistosti na obrazu prizadevajo ženskam velike skrbi. Če se jih žele v najkrajšem času iznebiti in dobiti krasno, čisto in belo polt, naj uporabljajo originalno Holandsko mlečno kremo. Uspeh se opazi že po prvem dnevu, 1 lonček z navodilom stane Din 15.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

sok in jih polagamo v pogrete steklenice. Preostali sok dodobra prevremo, posnamemo pene in ga vlijemo na vložene maline. Ko se vse popolnoma ohladi, prevezemo steklenice in jih damo za 10 minut v soparo.

Malinovec

Najokusnejši sok pripravimo iz sirovih malin, kajti le tedaj obdrži naravni okus. Za 1/4 litra soka potrebujemo 35 dek sladkorja. Sladkor vmešamo v sok in ga nalijemo v steklenice. Steklenice je treba dobro zamašiti in zatiče prevezati. Tak sok prekuhamo v sopari 15 minut.

Steklenice hranimo na hladnem.

Malinovi ali jagodni sladkorčki

Oboje vrst sladkorčkov napravimo lahko sami. Maline ali gozdne jagode zmečkamo in jim primešamo toliko sladkorja v prahu, da nastane gosta kaša. Sladkorja je treba precej. To zmes prevremo samo enkrat. Pekačo posujemo s kristalnim sladkorjem, z majhno žličko pa zajemamo kašo in jo polagamo v primernih kupčkih na potreseno pekačo. Po vrhu potresemo vse te malinove kupčke tudi s kristalnim sladkorjem in položimo pekačo na zračen prostor, kjer se sladkorčki posuše in strdijo.

Hladne omake

Okusne jedi za vroče dni

Gospodinjam bo gotovo všeč, če jim zaupamo nekaj dobrih receptov.

Hladne omake lahko serviramo k vročemu ali hladnemu mesu (govedini, pečenki) in h gorkim ali hladnim ribam. Tudi h krompirju ni hladna omaka napačna.

Mozgova omaka

Potrebujemo: 8 dek sirovega masla, 8 dek moke, 10 dek mozga, 4 deke sladkorja, malo vode, limonovega soka in soli.

Pripravimo: V svetlo obarvo vmešamo mozeg. Šele h koncu dodamo sol, sladkor in nekaj kapljic limonovega soka, in omako dobro prevremo. Shlajeno serviramo k jedi.

Hladna drobnjakova omaka

Potrebujemo: 2 v trdo kuhani jajci, 4 deke drobno nasekljanega drobnjaka, 8 žlic kisa, 5 do 8 dek olja in za kavno žličko gorčice.

Pripravimo: Trdo kuhani jajci zmečkamo in ju zmešamo z oljem in

Barvanje las

ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

gorčico v gosto majonezo. H koncu dodamo še kis ali pa limonov sok in sesekljeni drobnjak. Solimo in popramo po okusu.

Jabolčni hren

Potrebujemo: 2 jabolki, 5 dek hrena, sok polovice limone in kavno žličko sladkorja.

Pripravimo: V porcelanasto skledo iztisnemo skozi cedilo sok polovice limone. Jabolka nastrgamo kakor nam bolj ugaja olupljena ali neolupljena ter jih vmešamo v limonov sok. Po vrhu potresemo nastrgan hren in pokrijemo posodo, da se hren ne izdiši.

Tartarska omaka

Potrebujemo: 3 deke kislj kuhinjske, polovico sardale, 1 deko kaper, malo pehtrana, majhno čebulo, nekoliko peteršilja, 2 kavni žlički sladkorja, 1 rumenjak, 5 dek olja, malo kisa ali limonovega soka, sol in poper.

Pripravimo: Rumenski stepemo in po kapljah prilivamo olje, da nastane gosta majoneza. Vse ostale dodatke sesekljamo prav na drobno in jih vmešamo v majonezo. Če je h koncu omaka pregosta, kanemo še nekaj kapelj olja in kisa vmes.

Redkvice

Redkvica je prav zdravo sočivje; vsebuje kalcij, železo in take vitamine, ki so v človeškem telesu potrebni in koristni. Redkev je lahko prebavljiva, zato je priporočamo zvečer k omaslenemu kruhu in čaju. To sočivje je na vsem svetu poceni.

Redkvica nikari ne lupite. V vodi jo dobro umijte in izplaknite.

Redkvična solata

Redkvična solata je okusna in osvežujoča. Očiščene redkvice zrežemo na tenke lističe, ki jih osolimo in pustimo da sol izsili iz njih vodo. To vodo odcedimo in nalijemo na redkvico kis in olje.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Redkvica s smetano

Potrebujemo: Dve do tri velike redkvice, bodisi črne, rumene ali rdeče; sveženj zelene čebule, svežo kumaro (25 do 35 dek), 1/4 kile sira in 1/4 litra smetane.

Pripravimo: Očiščene redkvice zrežemo na tenke lističe v skledo za solato. Čebulne poganjke s čebulico vred nasekljamo, kumaro olupimo in narežemo. Vse skupaj osolimo, premešamo in pustimo da sol izsili vodo iz sočivja. Vodo odcedimo in vmešamo zmečkan sir, h koncu pa dodamo še žvrkljano kisel smetano.

Za gospodinje

Laški orehi so mnogo okusnejši, če jih položimo pred uporabo za pol ure v sladko mleko. Tudi kožica se rajši odluči od jedra.

Kruh hranimo lahko 4 do 6 tednov, ne da bi splesnel ali postal trd. To je važno zlasti za kmete in gospodarje, ki pečejo za velike družine do 10 hlebov hkratu. Sveže spečen kruh položimo še vroč v vrečo od moke, ki še ni sprasena in je torej v njej še nekoliko moke. Kruh položimo tako, da sta zmerom oslonjeni vrhni skorji skupaj. Vrečo zavežemo in jo obesimo na zračnem prostoru. Čez 4 ali 6 tednov bo kruh še zmerom svežega okusa in ne bo nikdar splesnel.

Jetrni cmočki so zdrava in okusna jed. 6 žemelj narežemo na majhne kocke, jih zalijemo s 4 decilitri mrzlega mleka in kozico pokrijemo. S krivcem sesekljamo 75 gramov kostnega mozga, majhno čebulo, strok česna in malo peteršilja, damo ščepec majarona in spsiramo skozi strgalo 28 dek govejih jeter. Vse to dobro vmešamo še z 2 žlicama moke, soljo in poprom v namočene žemlje. Pol ure pustimo zmes počivati. Tedaj pa napravimo lepe, a ne prevelike cmočke, ki jih kuhamo pol ure v vreli slani vodi.

Če še ne veš

Lončena ali beloprstna posoda postane trpežnejša in lošč ne bo več razpokal, če posodo kuhamo približno dve uri v odcejenem lugu iz bukovnega oglja. Če pustimo posodo v lugu ohladiti, postane trpežnejša in jo bomo lahko rabili tudi za kuho in vroče jedi.

Poceni firnež za osvežerje pohištva lahko napravimo sami. Laneno olje zmešamo s prav toliko vinskega cveta. Raztopino hranimo v steklenici, ki jo pred uporabo dobro potresemo. S temeljito izprano laneno krpo drgnemo pohištvo, ker iz drugih krp izpadajo vlaknčka.

Izpadanje las in prhljaj

prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.